

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 51. (105)

Fredagen den 20 december 1889.

2:dra årg.

<p>Byrå: Drottninggatan 48, en tr. Annonspris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser). Utländska annonser 50 öre raden.</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet postarvodet inberäknadt. Ingen lösnummerförsäljning.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10-11. Allm. Telef. 6147.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Infaller helgdag på fredagen, ut- gifves tidningen näst föreg. eller nästfölj. söckendag.</p>	<p>Prenumeration sker i landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, i bok- lådorna samt å tidningskontoren.</p>
---	---	--	---	---

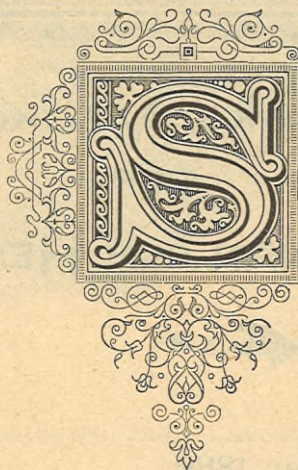
Iduns medarbetarestab.

Anna Christenson. Anna Wahlenberg. Mathilda Langlet. Eva Wigström (Ave). Amalia Fahlstedt. Vilma Lindhe.
 Elisabeth Kuylenstierna. Helena Nyblom. Frithiof Hellberg. Elna Tenow. Rafaël Hertzberg.
 John Johnson. Birger Schöldström. L. A. Ahlgren (Scævola). Johan Nordling. Georg Nordensvan. Gunnar Forssell.
 O. H. Dumrath. Daniel Fallström.

Gammal julhymn.

Från latinska originalet *Dies est lætitiæ*, folkad af *C. V. MODIN*.

Sälla dag, när änglars här
 Sjöng sin glada helsning,
 Att en jungfru, ren och skär,
 Födt till verdens frälsning
 Honom, som i allt oss lik,
 Utan synd, så kärleksrik
 Kom vår skuld att bära,
 Honom, som i härlighet
 Lefver i all evighet
 I gudomlig ära!

Si, en dunkel jordisk vrå
 Ljusets konung gömmer!
 Lagd är på en krubbas strå
 Den som allting dömer.
 Barnalinda stilla bär
 Ledaren af stjernors här.
 Svagt och sakta qvider
 Samma röst, hvars herskarbud
 Dämpar alla åskors ljud,
 Alla stormars strider.

Du, som danat kärleksfull
 Himlarne och jorden
 Och för våra synders skull
 Sjelf är men'ska vorden,
 Hör oss, milde Jesu Krist,
 Hjelp oss i all nöd och brist,
 Fräls oss från all fara!
 Låt, ack låt oss gladt en gång
 Vakna upp till julesång
 Bland din änglaskara!

Namnsdagen.

En julbild ur allmogelifvet af *Ave*.

Från sockenkyrkans spetsiga torn ljödo klockorna, än högtidligt i jemna slag med starka tonvägar, än hastigt och afbruttet, än blott »kimades», men alltsamman väckte en glad stämning; man hörde att det var ungdom uppe i tornet hos ringaren, unga glada människor, som ringde in julen.

Ringningen afslutades med en vacker fulltoning treklang, och då denna dog bort med en svag dallring, small det första bösskottet i kyrkbyn, och så pang, pang, pang, från hvarje gård rundt i nejden, med ett kort uppehåll för att invänta de fyra sedvanliga knallarne från »Påls kanoner», ett par högljudda småttingar, hvilkas röst alltid beledsagades af en hel salva bösskott från bondens vuxne söner samt mera betrodde tjänstekarlar.

Nu var det jul, riktig jul!

Den stora stugan upplystes af sexton tjocka talgljus i höga, blanka tenn- och messingsstakar, par om par ställda på de två dukade bord, hvilka utmed rummets båda

långväggar sträckte sig genom hela stugans längd; stora bågare och kannor af silfver och tenn glimmade i ljusskenet, och ölets hvita skum glänste mot bågarrandens röda förgyllning.

På tvärbänken, der en utskuren högsätesstolpe samt broderade »fornnordiska» hyenden utvisade hedersplatsen, satt bonden Pål med sin hustru, hvars vidlyftiga vingade hufvudbonad gaf henne ett drag af höghet, som fullt passade till hennes kloka ansigte och fylliga figur; och mera noggrant iaktogs ej rangen i forntida kämpehallar än här på bondens nakna träbänkar. Barnen, husets tjänare, alla kände denna ordning, ingen bröt emot den samma.

Längst ned vid manfolkens bord satt på den förnämligare väggfasta bänken en gubbe med örnnäsa, små oroliga ögon, kal panna och en blond uppåtböjd hårfrans långt nere i nacken. Tyst tog han för sig af den immande varma »saltmaten» med de sötsura bruna bönorna. Stallpojkarne på lösbänken midtemot stötte hvar andra i sidorna, när någon större bröds kifva af högtidsqvällens fyra brödsorter gled ned under bordskifvans kant, men husmoderns lugna herskarinne-

blick qvafde hvarje fnissning öfver den tyste gubbens bordsseder.

Der fans ej en själ bland de trettio der i bondens stuga, som ej visste, att gårdens ryktare var en frigifven listidsfånge, som husbonden för många år sedan »löst ut» och gifvit laga försvar. Kanske detta mindre skett af människokärlek än af beräkning att i Mark få en karl, som ej höll sig för god till att vårda bondens många kor, får och svin. Ty ännu i slutet af 1840-talet ansågs ryktaresysslan vanhedrande för en ordentlig dräng och hänsköts på många ställen till qvinnornas göromål liksom, den dag i dag, i många fattigare bygder.

Hvarje ny tjänare sporde sig i tysthet före, hvad »Mark hade funnit på», men då blott husbondefolket med säkerhet visste detta, skulle Marks egen utsago, att han begått dråp, kanske blifvit trodd, om ej gubbens bordsseder hvarje jul röjt sanningen.

Nu inburos de väldiga silfverblanka tennfaten med den kanelströdda risgrönsgröten. Tjenstpigornas röda fingrar lågo stadigt på fatens heta sidor, armbågarne rakt ut från kroppen, ögonen stelt fästade på en liten insjö af smält smör i fatets midt; bröstet

flämtade, det gälde både styrka och förakt för hett tenn att sätta julgröten ordentligt på julborden.

Ingen följde denna akt med spändare uppmärksamhet än en af husets yngre döttrar; hon grufvade sig för det, som nu ålåg henne att utföra.

Husfadern fattade den konstrikt arbetade silfverkannen, slog tillbaka dess tunga lock, å hvars dubbelskifva scenen emellan Ruth och Boas vid axplockningen var afbildad, och en reflex från det invändigt förgyllda dryckeskärllet spelade öfver mannens energiska ansigte.

»Vi fira julafton här i qväll,» sade han glädtigt, »men vi fira tillika en flickas födelsedag och en karls namnsdag.»

De nykomna tjenarne stirrade frågande på husbonden; de, som voro äldre i gården, nickade förtroligt bort mot qvinnobordet, och husmodern gaf en vink åt »födelsedagsbarnet» att framträda till högsätet.

»Här är allas vår moder,» fortfor husfadern; »der nere sitter Adam — Adam Mark, som i qväll firar sin namnsdag bland oss. Jag dricker honom till med tack för hans goda vård om min boskap, och hon, min dotter, som i qväll firar både namnsdag och födelsedag, skall bjuda Adam först och sedan alla er andra kannan för att dricka Adams och Evas skål!»

Det var tredje julaftonen, som den nu trettonåriga flickan skulle utföra denna ceremoni. De två förra gångerna hade hon ej kunnat undertrycka en rysning, när hennes namn nämdes i samband med den trumpne, skallige gubbens, och det var äfven nu med darrande händer hon emottog ölkannen. Men nu visste hon, att någonstädes i en koja borta i kyrkbyn satt en qvinna med två gossar, Adam Marks barn, hvilka hon aldrig vågade kalla för sina, på det ej faderns vanfrejd skulle återfalla på dem.

Blott husmodern dristade sig att i enrum med gubben nämna hans familj, men det skedde blott när hon nödgades uppmana honom att, hellre än att snatta åt barnen, öppet mottaga lifsmedel åt dem och deras mor. Men äfven i sådana ögonblick förnekade Mark tillvaron af sina söner och deras mor, det var rent af en fix idé af gubben.

Denna höst hade bonden utan vidare tagit Marks äldste pojke i tjänst; han skulle hjälpa fadern med kreaturens vård. Nu satt gossen midt emot denne på frambänken, men Mark gaf honom ej ett ord eller en blick; ingen hade någonsin sett gubben förråda, att han kände den nye stallpojken, och denne låtsade sig ej känna Mark annorlunda än som gårdens ryktare.

Flickans blick föll på denne fattige pojke, som nu med häpnad blickar såg den stora glänsande silfverkannen på väg till fadern, och en hastig tanke föll henne i sinnet.

»Skål, Anders! Drick mig till på min födelsedag!» sade hon, skrattande åt pojkens gapande förvåning, när hon räckte honom kannan och han i dess glänsande lock såg sitt eget trubbiga ansigte.

Husmodern hostade lätt, flickan blef hastigt allvarsam, tog kannan från den lille och gick bort till gubben.

»Lycka till en god jul, ett godt år, lycka och välsignelse och allt, hvad som kärt är!» sade hon på öfligt vis och utan att se på den för henne så motbjudande gubben.

Han hade aldrig plägat att svara ett ord på hennes lyckönskan; nu spratt hon häftigt

till, när han på sin högsvenska dialekt med darrande röst sade: »Gud signe och skydde henne i alla hennes lifsdagar!»

Då såg hon upp i den gamle brottslingens ansigte, der de oroliga ögonen, fulla af tårar, mötte hennes. Sedermera var hon aldrig rädd för Adam Mark.

* * *

Ännu fyra julaftnar firade hon och gubben deras namnsdag tillsammans, och under denna tid kom ännu en af gubbens tillväxande söner att sitta på frambänken vid julbordet. Men när julringningen följande år klang öfver nejden, stod allt husfolket samladt kring Adam Marks öppna likkista, der han hvilade i sin bländhvita dräkt, öfversållad med buxbomsqvistar.

Husfadern läste en bön; en fattig qvinna med tre gossar trädde fram och kysste den döde, locket påskrufvades, bären lyftes på starka skuldror; husbonden gaf ett tecken, och under dån af »Påls kanoner» bars den forne lifstidsfängen ut ur gården och mot kyrkan, der klockorna ännu ringde in det glada budskapet om frälsning för alla menniskor.

Iduns medarbetarestab.

En liten interiör.

Iduns hundra nummer var färdigt och utsändt. Det hade så att säga inledt redaktionens jularbete. Ty nu måste omedelbart derefter förberedelserna till det stora *julnumret* begynda.

Den första och viktigaste frågan blef: hvad skall man sätta på julnumrets första sida? Hvar finna ett qvinnoporträtt, lämpligt att införas just i *julnumret*? Skulle man kanske anskaffa någon särskild på julhögtiden syftande illustration? Nej, det vore att gå in på de illustrerade tidningarnes område. Hvad var att göra?

Rådplägning hölls, och beslutet blef, att Iduns julnummer skulle å första sidan meddela en grupp af tidningens qvinliga och manliga medarbetare, både de fast anställda och dem, som mer eller mindre regelbundet lemnat eller på det nya året komme att lemna bidrag till Idun. Detta vore något nytt, åtminstone här hos oss, och skulle bestämdt med välvilja upptagas af tidningens talrika läsarinnor. Vi vågade åtminstone sluta härtill af den omständigheten, att då redaktionen under sistförflutna sommar lät utgå ett upprop till Iduns läsarinnor om att sjelfva uppgifva kandidater till tidningens qvinliga porträttgalleri, bland då nämnda namn uppgåfvos så godt som alla i Idun oftare förekommande författarinnenamn och signaturer. Flere förslagsställarinnor voro dock ej nöjda härmed; de ville också se de manlige medarbetarne porträtterade. Ja, en ärad brefskrifvarinna var nog blygsam att nöja sig med att uppgifva ett enda namn och detta på en manlig individ. Hon ville nämligen prompt se bilden af Iduns redaktör och utgifvare, »vare sig nu han är gift eller ogift», skref hon, och hon trodde nog också, »att de flesta af Iduns läsarinnor skulle vara intresserade häraf». Af porträttet eller af att få reda på det andra? Antagande, att hon menade porträttet, kan utgifvaren ej annat än blygsamt slå ned ögonen och i all tysthet önska, att samtliga läsarinnors intresse för ho-

nom måtte vara lika stort som den ärade brefskrifvarinnans, liksom den senare å sin sida torde ursäktas, att jag i öfrigt bibehåller mitt incognito. Man bör ju så litet som möjligt tala om sig sjelf, det är en känd sak. Och mycket finnes här ej heller att säga. Men om ett par saker kunna vi väl i alla fall här ena oss, mina ärade läsarinnor och jag: den ena är, att det väl bör betraktas som en vinst för den svenska fruntimmersverlden att hafva fått en egen tidning, inom hvars spalter åtminstone flertalet af dess individer kan mötas, och der hvarje qvinna, moder som dotter, maka som fästnö, väl kan finna något guldkorn, värdt att taga vara på. Och är det så, då måste jag sjelf anse det vara *det bästa*, jag någonsin åstadkommit. Det *sämsta*, jag deremot kunde göra mig saker till, vore, om jag ej sökte att på allt sätt åt Idun bevara det förtroende, som hittills från hennes läsarinnors sida i så rikt mått kommit henne till del. Och detta var den andra saken, om hvilken jag tror vi kunna ena oss.

För öfrigt gäller här som alltid, att »fältherren ensam vinner icke slaget — de djupa leder vinna det åt honom». Jag hänvisar till de intresserade, skicklige och trofaste medarbetare af båda könen, som jag haft den oskattbara lyckan kunna förvärfva åt Idun, och jag vågar tro mig hafva gått de flesta läsarinnors önsknings till mötes, då jag i detta nummer intagit bilderna af samtliga dessa medarbetare. Det finnes nog flere än de porträtterade, som antingen rätt flitigt skrifvit i Idun under årets lopp eller ock under det nya året komma att medarbeta, och som också bort få komma med. Men hinder hafva uppstått härför af ett eller annat slag. De flesta bland de mera kända medarbetarne äro emellertid med.

Säkert träder i denna grupp mera än ett bekant ansigte eder till mötes. Om vi först gå till de qvinliga porträtten, så finna vi der åtminstone ett par »gamla bekanta», och säkerligen för oss alla ett par *kära* gamla bekanta. Jag menar naturligtvis fruarna *Mathilda Langlet* och *Eva Wigström (Ave)*, Iduns båda flitigaste och mest intresserade medarbetare ända från tidningens begynnelse och således ett par af dess förnämsta stödjelare. Mycket behöfver ej här sägas om dem. Deras porträtt hafva förut meddelats i Iduns ordinarie bildergalleri och de kännas tillräckligt af sina verk. Men jag skulle önska, att ni alla kände dem personligen: ni skulle då omöjligen kunna undgå att hålla hjertligt af dem. Men — det gören I nog ändå!

Så hafva vi vår värderade medarbeterska fru *Elna Tenow*. Äfven hon har varit med från tidningens första dagar, ehuru hon på sista tiden tyvärr af sjuklighet varit hindrad medarbeta så flitigt som hon önskat. Hennes inlägg äro ofta egnade att väcka och tända, och om de stundom framkalla gensagor från andra håll inom läsekretsen, så skadar ju ej detta. Derigenom blir saken i fråga så mycket bättre belyst. Fru Tenow är emellertid en qvinna med skarpt hufvud och godt hjerta samt vinner med sin personlighet alla, som komma i beröring med henne.

Bland de nyförvärfvade medarbeterskorna må i första rummet nämnas fru *Helena Nyblom*, hvilken i detta nummer lemnat ett såväl till form som innehåll ypperligt

Sne.

Nra Himlen falder den første Sne,
Saa langt Ens speidende Blik
kan se,
Som lysende Blink det funkler,
Og dog det Luften fordunkler.
Og falder som et sølvspundet Flor,
Der hylder i Hvidt den sorte Jord.

Hver Stjerne der flyver ind i mit Slør,
Blot for mit Aandedræt hurtigt dør,
Og bort som en Taare smelter,
Men massevis ned det vælter.
Blot Sne saalangt som Ens Öine ser,
Og Driverne voxer mer og mer.

Endnu en saadan flygende Nat,
Og Sneen har hele Landet fat
Og blytungt derover tynger.
De mäktige hvide Dynger
Vil standse Farten paa Vei og Sti,
Og byde: »Ingen kommer forbi!»

Hvor Säden gjemmes i Jordens Skjöd.
For eengang til Sommer att blive
Bröd,
Der talde de gnistrende Stjerner,
Og alle de skjulte Kjerner,
Der frös under Höstens Storm og
Slud,
Faa Varme og Hegn af det hvide
Skrud.

Den voxer, den voxer den hvide Här,
Af Snelag tynges de stærkeste Trär,
De kraftigste Grene knäkkes,
Og alle Grändseskjel däkkes.
De fjerlette Fnug, der svävande faldt,
Har lydlöst og sikkert erobret alt.

Det er den store, samlede Magt,
Hvortil hvert et Snefnug har Hjälp
bragt.
Hvert enkelt sig blödt lod falde,
Men komme forenede Alle,
Da voxer de til en mächtig Flod,
Som Intet, Intet kan staa imod.

Det er det mangfoldige, samlede Smaa,
Der viser at Intet skal forgaa.
Af Isrädsel kan vi skrækkes,
Naar först denne Tanke väkkes:
»Hver Tanke, hver Gjerning, hvert
Ord du har sagt,
Kan voxer og blive till en Magt.»

En Magt der kan bryde og rive ned,
Et Hegn til at dække hvad gror i Fred,
En Hindring for dem der vil hjemad,
En Standsning for dem der vil fremad,
En varmande Hjälp i Kuldens Nöd,
En ödeläggende Dom til Död.

Slet ingen af os formaar noget Stort,
Men feier Enhver for sin egen Port,
Kan Veiene holdes rene.
Hvad Ingen löfter allene
Millioner forenede Kräfter kan:
Foröde eller frelse et Land.

Et Öieblik er saa hurtigt tabt,
Men Livet er af Öieblik skabt;
Hvor hurtigt de end forsvinde,
Du skal dog igjen dem finde.
Den Säd under Vintersneen vi saar,
Skal spire engang i en nyfödt Vaar.

Helena Nyblom.

poem. Af dansk börd, är hon sedan många år tillbaka gift med den kände skalden prof. C. R. Nyblom i Upsala. Och ehuru hon mest skrifer på sitt modersmål, kunna vi väl ändå nu räkna henne till de våra. Hon torde ock få anses som en af våra mest begäfvade författarinnor på såväl prosans som poesins område.

Fru *Anna Kjerrman*, mest känd under sitt flicknamn *Anna Wahlenberg*, är väl, ehuru ännu ung, en af våra mest lästa författarinnor. Hvarje arbete, som flutit ur hennes penna, har af såväl publik som kritik mottagits med välvilja och loford. Hennes uppträdande i Iduns spalter skall der-

för med säkerhet helsas välkommet af hela läsekretsen.

Fru *Vilma Lindhé* och fröken *Amalia Fahlstedt* äro ej heller obekanta för våra ärade läsarinna. Båda hafva utgifvit lyckade novellsamlingar och för öfrigt lemnat åtskilliga bidrag till Idun. Fröken Fahlstedt är skolföreståndarinna i Stockholm. Fru Lindhé bor i Göteborg.

Fröken *Elisabeth Kuylenstierna* har hittills uteslutande uppträdt inom tidningarnas spalter samt der under åtskilliga skyddande förklädnader — mest, åtminstone i Idun, under signaturen *E—th* — skrifer en hel hop noveller och skisser. Fröken *Anna*

Christenson är fast medarbeterska inom en af hufvudstadens dagliga tidningar, inom hvars spalter hon uppträder omvexlande med referat, kåserier, skisser m. m. Båda dessa författarinnor stå ännu i sin ungdoms fulla kraft, så att man kan hoppas mycket af dem.

Öfvergå vi nu till de manliga porträtten, ber jag att först få presentera min trägne och trogne medarbetare på redaktionsbyrån *Johan Nordling*. Ytterst intresserad af arbetet i »damernas egen tidning», är han nog af Iduns alla läsarinna känd, särskildt genom sina små qvinnoporträtt och sina noveller. För öfrigt har han såsom fast medarbetare å byrån en hel del arbete att uträtta, och han gör det alltid med noggrannhet och pligttröhet, med nit och skicklighet.

Så ha vi den värderade skriftställaren *Birger Schöldström*, känd som framstående biograf och på litteraturens område ett levande lexikon. Då han upplåter sitt minnes rika skattkammare, kan man alltid vara säker på att få mottaga intressanta meddelanden. Jag hoppas, Iduns läsarinna många gånger under det kommande året skola få erfara detta.

Och *Georg Nordensvan* är ju känd och välkänd för Iduns läsekrets. Fin novellist och framstående kritiker, intager han den ansvarsfulla platsen som konst- och litteraturkritiker i Aftonbladet. Han har utgifvit flere arbeten, som vunnit välförtjent erkännande, och redigerar till hvarje jul den välkända kalendern »Nornan».

Hvem känner ej Fallström, *Daniel Fallström*, skalden? Han har de längsta mustascherna i Stockholm, tror han sjelf, och — »Gud, hvad han skrifer vacker poesi!» säga de unga damerna. Ja, han är en äkta skaldnatur och skrifer bra, när han så vill, men han har ett fel: han vill så sällan. Han har emellertid lofvat, att Iduns läsarinna under det kommande året ej skola få skäl att beklaga sig härutinnan.

Iduns Panoptikon skötes med godmodig gladlythet af vår ärade kåsör *L. A. Ahlgren (Scavola)*, som nog skall draga försorg om, att våra läsarinna då och då få sig ett godt skratt, hvilket ju är lifvets bästa krydda.

En som nog en och annan gång vill hjälpa till i detta syfte är *John Johnson*, känd humoristisk skriftställare, hvars namn numera regelbundet återfinnes i alla julkalendrar och jultidningar.

Från hemmets verld har *Adolf Hellander* meddelat flere fina studier i Idun och kommer nog fortfarande att göra det. Han tillhör i likhet med de båda föregående den periodiska tidningspressens män.

Alla de nu uppräknade hafva redan nu mer eller mindre ofta uppträdt inom Iduns spalter. Bland Iduns medarbetare af det starka könet har jag emellertid också glädjen att från och med detta nummer kunna inränga ytterligare ett par namn. Det ena bäres af en framstående författare från vårt systerland Finland: doktor *Rafaël Hertzberg*. Han har i sitt hemland skriferit mycket både för och om qvinnan och nämnes der »qvinnans skald». Och liksom han der vunnit beundrarinnor i mängd, så skall han nog ock göra det här, då han blir känd. Särskildt bör det vara af intresse för Iduns talrika läsarinna i Finland att i denna tidning äfven få se bidrag från sina egna författare.

Den andre nye medarbetaren ber att särskildt få taga våra ärade husmödrars uppmärksamhet i anspråk. D:r *O. H. Dumrath* kommer att lemna en hel hop intressanta meddelanden till den kulinariska afdelningen i Idun, skriva små gastronomiska kåserier, uppsätta matsedlar, såväl enklare som finare, skänka eder goda matrecept m. m. Kännare på detta område och medarbetare i Hagdahls kokbok vid dess utgifvande, torde han här vara särskildt kompetent.

Till sist har jag att presentera vår framstående xylograf *Gunnar Forssell*, han som skär de charmanta porträtten, som pryda Iduns bildergalleri, och som nu också skurit de miniatyrporträtt, hvilka pryda detta nummers första sida. Hr F. är ansedd som vår förnämste träsnidare, åtminstone på porträttets område.

* * *

Ja nu, mina ärade läsarinor, är presentationen gjord. Jag hoppas, att I skolen finna eder belåtna med edra nya bekant-skaper. Och bättre kan jag ej afsluta min lilla revy än med ett hjertligt tack till alla mina högt aktade medarbetare af båda könen, ingen nämnd och ingen glömd, äfvensom till Iduns ärade läsarinor; och liksom jag hoppas, att dessa senare allt fortfarande skola växa i antal, så skall det ock varda mitt bemödande att ständigt skaffa nya och goda medarbetare.

En i allo angenäm jul

tillönskas eder alla slutligen af eder
Frithiof Hellberg.

Qvinnans politiska rösträtt.

Det är egendomligt, att gamla åskådningssätt hafva så stor makt öfver sinnena, att de förmå tillstänga förnuftets portar med lås och bom för sanningar, hvilka samma förnuft för länge sedan erkänt vara solklara. Sålunda faller det nog ingen in att bestrida t. ex. medborgarnes sjelfbeskattningsrätt. Men blir det fråga om att låta qvinnan deltaga i bestämmandet af skattebördan, då anser man ett sådant yrkande vara ett nyhetsmakeri, som ej är förtjent af allvarligt folks uppmärksamhet.

Emellertid finnes det ett stort antal qvinnor, hvilka i affärsverlden intaga samma ställning som hvarje annan kapitalist, fabriks- eller näringsidkare, och hvilka dagligen och stundligen förvalta sitt kapital eller sin rörelse och göra det med nödig insigt, alldenstund man ej förnummit, att qvinnor skulle gjort konkurs i jembörelsevis större antal än män, utan snarare tvärtom. Är det ej dessa qvinliga affärsidkares skyldighet och rättighet, likasom det är de manliges, att deltaga i lagstiftningen, och vaka öfver, att deras ställning ej försvåras och skadas af en ovis sådan? Jag är nästan säker på, att de flesta skola svara, att sådant är onödigt. Men ställer jag upp frågan litet annorlunda och frågar: är det affärsidkares skyldighet och rättighet att deltaga i lagstiftningen och vaka öfver, att deras ställning ej försvåras och skadas af en ovis sådan? — ja, då skall man svara: naturligtvis! Och det skulle alls ej för-

undra mig, om man ansåge mig vara en smula naiv, som frågar om en så sjelfklar sak.

Det samma gäller lagstiftningen på alla områden. Förutom den rent »medborgerliga» och »menschliga» rättigheten att lagstifta, sjelf eller genom folkvaldt ombud, anser en hvar man, från den fattigaste näringsidkare till den högst stälde embetsman, sig hafva så att säga en ekonomisk rätt dertill, rätt att vaka öfver, att ej frukterna af deras arbete onödigt och orättvist till större eller mindre del afhändas dem, t. ex. genom anslag för ett eller annat ändamål, genom tullar, genom inlåtan i krig o. s. v. Dessutom håller en hvar på sin och andras moraliska rätt att lagstifta om uppfostringsväsen, kyrkliga förhållanden o. m. d. Allt detta anses så sjelfklart och förnuftsensligt, att den skulle bli utskrattad, som ville bestrida denna, en hvar som medborgare och menniska tillkommande, rätt. Och dock bestrider man den oförbehållsamt, om den, som yrkar att få åtnjuta dessa rättigheter, är qvinna. Det är, som skulle man i detta afseende hvarken vilja räkna henne med som medborgare eller menniska!

Jag tror, att orsaken till motståndet mot qvinnans politiska rösträtt är att söka i en ofrivillig sammanblandning af begrepp. När ordet qvinna nämnes, väckes hos en hvar föreställningen om en ung eller äldre dam, mån om sitt utseende, sina toaletter, sina nöjen, den goda tonen, kanske också om sitt hus och sin familj eller om annat, som är nog så godt och aktningvärdt, och hvilken för sitt uppehälle och sin samhällsställning är beroende af andra. Det är qvinnan från balsalongen, promenaden och hemmet, som man tänker på, emedan det är med henne, man mest kommer i beröring. Det är ej i sådana förhållanden, då de få vara de dominerande, lusten och förmågan till politisk verksamhet väckes och utbildas. Men så är det ju ej heller dessa qvinnor, som det är fråga att kalla till valurnorna och riksdagsbänken. Kallelsen gäller blott den myndiga, arbetande eller kapitalförvaltande qvinnan, som genom att motsvara valcensus ådagalägger, att hon gör sin insats i samhällsarbetet, är en effektiv medlem af samhällskroppen, har något att bevaka och ansvara för, hvilket utgör en del af samhällets välförstånd och existens — och hvilket berättigar öfriga samhällsmedlemmar, med undantag blott af henne, att deltaga i vården af samhällets angelägenheter.

Jag är så lifligt öfvertygad om segheten hos gamla åskådningssätt, att jag alls ej hoppas, att ens pluraliteten af de i alla andra afseenden utom könet till politisk rösträtt kompetenta qvinnorna skola fatta motsägelser och det för sunda förnuftet kränkande deri, att hvad som för en person proklameras som en helig menniskorätt, i samma ögonblick förvägras dennes granne, likasom detta vore det naturligaste i världen. Jag vet ju, att om ett ben amputeras, så känner den enbente ännu i årtal smärta i de tår, han ej mer har. På samma sätt hafva de åskådningssätt, som under långa år enkom inplantats genom den dressyr, vi kalla uppfostran, gjort sig så konstanta i vår hjerna som taggarna på cylindern i en speldosa. Hur det än vefvas och vefvas, blir det alltid samma melodi, hur falsk den än må vara. Det kan nu en gång för alla ej hjälpas.

Men det är den växande generationen,

som också i detta afseende skall föra världen framåt, de hjernor, hvilka ännu utvecklas, hvilka hafva rum för nya idéer. Det är på deras vilja och förmåga jag tror.

Man har hört sägas, att qvinnan skulle förlora en hel mängd goda och vackra egenskaper — ödmjukhet, blygsamhet, qvinlig värdighet, huslighet o. s. v. — om hon deltog i det politiska lifvet. Jag tror det ej, men jag medger, att jag derom ej har någon erfarenhet. Att deltagande i det kommunala lifvet ej har ett sådant inflytande, vet jag deremot med visshet. Hos oss i Finland är det nämligen lag, att qvinnorna ej blott få deltaga i det kanske något mer poetiska och qvinliga värfvet att välja prester till församlingen, utan äfven i det förvisst helt prosaiska bestyret att välja borgmästare och rådmän. I dessas val hafva qvinnor, bland annat ur min närmaste bekantskapskrets, i årtal deltagit, utan att jag kunnat spåra någon försämring af deras yttre eller inre menniska. De hafva först bestämt sig för någon af de uppställda kandidaterna, sedan gått till rådstugan med sin valsedel, och då jag på aftonen sett dem på teatern, i konsertsalen, vid en soaré eller i hemmet, har hvarken jag eller, så vidt jag kunnat märka, någon annan observerat något frånstötande eller »oqvinligt», såsom det skall heta, hos deras personer.

Men måhända skulle nedläggandet af en röstsedel i en urna, afsedd för val af riksdagsmän, utöfva ett mera förderligt inflytande. Jag har, som sagdt, ingen erfarenhet derom och kan därför i denna punkt ej motsäga dem, som påstå detta, och hvilka antagligen hafva något att stödja sig på.

Rafaël Hertzberg.

Enligt löfte meddela vi i detta vårt julnummer en originalkomposition för piano af *markisinnan Maria de Güell y Bourbon*, hvilken, som våra läsarinor se, af kompositrisen tillegnats drottning *Isabella* af Spanien och ej förut någonstädes varit offentliggjord.

Julafton.

Hon hade gifvit det lilla rummet ett så helgdagsfint utseende, hon kunnat.

En barrvedsbrasa sprakade sällskapligt i den gammalmodiga kakelugnen med sina inbrända, blåa drakslingor och sällsamma figurer.

Lampan stod på runda bordet framför soffan; den hade under årens lopp bildat en mörk ring i taket, och denna hade ej den ifrigaste gnidning förmått borttaga.

Rummet var lågt, och väggarna böjde sig ödmjukt framåt, tydligen vid lifsgränsen.

Vinden tjöt i fönstersprångorna, ett störande intermezzo till den gamlas vemodiga tankar.

En förbigående armbåge smälde oförsynt mot fönsterrutan.

Klingande bjellror från glada julresande blandade sig med kyrkklockornas fulltoniga bing bång, bing bång.

Hon stickade försigtigt af sista maskan, och de skrynkliga händerna vecklade omsorgsfullt ihop den halffärdiga strumpan för

af fantasier och aldrig vetat, hvad han egentligen ville bli här i världen.

Han var en 'intressant' ung herre, som spelade fiol, svärmade i högre rymder och gick omkring med polkabår, som var modernt för ett geni på den tiden. Men hur han skötte sina sysslor — han var i något verk extra ordinarie — det vet inte jag.

Han var son till rika Sundel, uppe i Norrland, som vanligen kallades 'snåla kommerserådet'.

Hi, det blef naturligtvis uppståndelse, när han kom hemrusande och talade om sin förlofning. Men Kalle hotade att resa sin väg och aldrig komma igen — hvilket i parentes sagdt hade varit det bästa, han kunnat taga sig för. Nota bene, om han varit en man med ihärdighet och vilja.

Så slöt man fred. Föräldrarna togo flickan i huset, och man skulle se tiden an. Sjelf skulle fästmannen vända till baka till sin befattning i Stockholm.

Ja, jag har varit i Sundelska huset i min ungdom. Der såg alltid stelt och ödsligt ut och så ogästvänligt, som om trefnad aldrig kunde bo under det taket.

Man plägade säga om Sundels hus, att det svåraste, det var att komma öfver tröskeln. Kunde man från första början slå an den rätta tonen, obesvärad och vördnadsfull på en gång, då blef gamla frun rätt vänlig. Men eljes var det aldrig värdt att få lif i henne.

Farbror Sundel sjelf lefde mest på sitt kontor.

Till deras hem kom nu Rose. Naturligtvis kunde hon inte passa der. Hon kunde inte ens låta bli att säga emot gamla frun, att göra invändningar — och det var det allra sämsta, hon kunde ta sig till. Jag var just der en gång, då hon rent ut upplyste sin blifvande svärmor om, att en sak inte var så, som hon sade.

Svärmor blef stående alldeles blek, men sade inte ett ord. Det kom först fram efteråt några tomma ord, om att ungt folk borde lära sig att tåga och att dra nytta, af hvad gammalt folk säger. Ty den som inte hyser vördnad för gammalt folk, den blir olycklig.

Det var en sträng och afvisande köld i allt, hvad fru Sundel yttrade. Men Rose var oförståndig och tanklös, och redan dagen efter anmärkte hon på, hur bordet var dukadt. Det var inte fint, menade hon, det brukades inte så.

Nå, ställningen var gifven. Efter middagarne, när farbror gått in till sig för att ta en lur, så satt Rose inne i sängkammaren hos tant, men ingendera hade något att säga, utan de sutto och tego med ett stort stycke tomt golf mellan sig.

Hade de något att tala om, så slutade det oftast så, att Rose gick in till sig, och sedan satt man en hvar på sitt håll. Ödmjuk lydnad, det var hvad de gamle fordrade. Kyssa på hand och tåga!

Tant gick der kall och liknöjd i de stora rummen och gaf sina befallningar om hushållet i kort, bestämd ton.

Hon hade en enda svaghet, och det var för sin son. Men just i den punkten hade hon intet inflytande på sin man. Eljes bemötte hon honom på ett öfverlägset, ringaktande sätt, riktigt föraktfullt ibland. Och han var undfallande och lät henne styra.

Det var bara i afseende på sonen, han styrde efter eget hufvud. Han hölls med strama tyglar, också när han vistades långt från hemmet.

Han behöfde inte spara på slantarna, han skulle ju representera handelshuset. Men allt hvad han kostade, det bokfördes mycket ordentligt.

Jag behöfver väl inte säga, att förtroende var ett okänt ord i det Sundelska huset. Men när Rose vågade utsäga ordet »polissystem», blef det orsak till en scen, som nära nog hade förmått flickan att rymma hem till sin mor.

Hon rymde ändå inte. Den fattiga modern visste inte annat, än att Rose hade det hon önskade hos sina rika svärföräldrar, och hon var tacksam, för att dottern blef »försörd».

Jag kan så väl tänka mig henne der i huset. Så kom det en gång bref från fästmannen, om att han stött sig med sin förman och denne hade svurit på, att han inte hade att vänta någon framtid på tjänstemannabanan.

Fadern hade genast klart för sig, att sonen var en förlorad människa. Han förkunnade högt, att nu var hans tålmod slut, Karl hade kostat tillräckligt, och allt var naturligtvis bortkastadt. Nu hade han också kastat bort sin framtid.

Rose var inte så dum, så hon ej förstod, att allt, hvad han sade, var riktadt mot henne. Hon kunde inte bära allt detta. Hon skref till sin mor och bad att få komma hem till henne.

Innan Karl kom hem, reste hon, och det fast tant Sundel lät henne veta, att det såg illa ut.

Hon hade länge gått och rufvat på att slå upp sin förlofning. Karl hade blifvit henne helt och hållet främmande på den tid, de varit skilda åt. I sjelfva verket kände hon honom bra litet. Och hen-

nes lif i föräldrarnes hus blef outhärdligt. Hon måste resa, innan han kom; stannade hon, skulle hon aldrig våga säga ifrån, inte för hans skull, men för moderns. Ty henne var hon rädd för, hon som alla.

Nu skref hon i stället till honom. Hon skref, att hon ej kunde älska honom, så som man bör älska sin make. Hon var alldeles säker på detta, eljes skulle hon inte känna sig så lättad nu.

Hon fick svar både från Karl och från hans mor. Han skref bönfällande. Han kunde icke lefva utan henne, ville inte ens lefva, om hon öfvergaf honom. Hennes kärlek skulle göra honom stark, men utan henne kunde han sjunka djupt, kräket! Och hon skulle inte ha hjerta att lemna honom just nu, etcetera, etcetera.

Men se moderns bref, det var ett aktstycke. Jag har läst det, och önskade jag kunde det utantill.

(Forts. å sid. 487.)

Julafton bryter in.

*Det råder aningsrik högtidsfred
I tidig julaftonstimma,
Långt bort der öfver skog och hed
Som klarast stjernorna glimma,
Och månen gjuter ymnigt välsignande sitt ljus
Kring ännu tysta gator och drömmuppfyllda hus,
Tills morgonen börjar bräcka
Och vakande klockor väcka
Till stundande julehelg.*

*Han redan vaknat, den lille pill,
Och gnuggar sömnen ur ögat;
Han ser mot fönstret — så mörkt och stillt;
Han undrar, om det har snögat,
Han lyss till hvarje knäpp ifrån rummen näst
intill*

*— Att de ej tända ljus! Att det aldrig dagas
vill!*

*Så somnar han trött och drömmer
Om julklappar, dem man gömmer,
Tills aftonsången är slut.*

*O, stämmningsstunder af sällsam tröst
För den, som kärleken spårar!
O, vemodsstunder, då pröfvadt bröst
Vill lösas upp uti tårar! —*

*Det går ej rätt att skriva vid arbetslampan,
der*

*Den ömme fadern tänker på barn och hustru
kär*

*Och fadernehemmet minnes —
Hvad du gör vek till sinnes,
Välsignade, fagra jul!*

*Det ljusnat. Bjellrorna klinga gladt,
Och röken ringlar från husen,
Längs bergen midvintersolen matt
Sig smyger. Viken är frusen.
Det är, som all naturen tog del i dagens fröjd.
Och sparsfven i sin kärfve får äta sig förnöjd,
På torgen stå gröna granar,
Och snöskjyffeln gångstig banar
För brådsakande människoström.*

*Så kom då, skönsta bland festers tal,
Som gladt ett människosinne,
Och byt i glädjesång gråt och qual,
Hvar helst du lidandet finne.
Låt mångbetungadt slägte på mörk och vilsen
stråt*

*Se glansen stråla ut från det fadershem, hvaråt
Sen långa sekler vi sträfva.
Låt ledande stjernor sväfva
Ännu för människobarn.*

*Och när juleljusen ha brunnit ner
Och barnajublet förklingat,
När helgens genie sitt välde ser
Af hvardagskylan betvingadt,
Då skall hvar ädel handling och hvarje tanke
from,*

*Som Kristusfesten födde, gå vintertid i blom
Och båda varliga tider,
Som skola randas omsider
Att aldrig mera förgå.*

Karl Åkermark.

De ärade läsarinor, som erhållit dubbla exemplar af förra veckans nummer med *Iduns Mode- och Mönstertidning*, torde benäget lemna det ena till någon bekant, som ej fått den.

Männe förgäfves?

Ett litet vinterstycke af

Mathilda Lunglet.

Det var en frisk, behaglig vintermorgon, tidigt, så der en timme före solens uppgång, men himlen var strålande klar och började redan ljusna så mycket, att stjernorna bleknade. Månens fina silfverskåra liksom dansade der uppe i klarheten, och lätta ljusningar stego från synkretsen uppåt, så att månljuset blef allt mera bortblandadt deri och allt mattare. Men blott en hastig blick kunde jag egna allt detta, ty det gälde att i rätt tid hinna ned till stationen och komma med på tåget till Stockholm — »tåget», som aldrig väntar på någon.

Skyndsamt steg jag upp i en af de prydliga första-klassvagnar, som nu, omstämplade till andra klass, kunna disponeras äfven af resande med så moderat börs som min, och slog mig ned i närmaste hörn af den bekväma sammetssoffan. Det förbiilande landskapet upptog strax hela min uppmärksamhet. Sällan, om någonsin, har jag sett en sådan vinterprakt. Det hade varit ombyttligt väder under natten — först töväder och regn — sedan snö och sist fryskallt. Snön låg nu icke som ett täcke eller en slöja, utan snarare, om man kan få använda en sådan bild, likt en hvit trikådräkt, så noga smög den sig efter alla små fördjupningar och höjningar i marken. På fältet kunde man räkna hvarje liten fåra, hvarje liten sten och tufva, och den hvita drägten hade en egendomlig, blåaktig skiftning, som väl gjorde den kallare, men också renare. En liten rödfärgad lada nära banan flammade som af eld i morgonljusningen, medan halmtaket såg ut som en hvit spetslöja deröfver.

Så kom en skogsdunge — det var mest små och halfvuxna granar — och på grenarne lågo små glittrande drifvor, mot hvilka den mörka grönskan stack af så bjert. Men på andra sidan om kullen stod björkskog — unga, fina björkar, än i tätta grupper, än här och der en ensam ung-björk, men alla klädda i den mest praktfulla skrud. Det var icke, som när rimfrost drager ett glittrande flor öfver kronorna — det var mycket, mycket praktigare. Ty den våta snön hade klubbat sig fast vid hvar enda gren och qvist, hvar enda

knopp och stjelk och sedan frusit fast der i stjernor och strålar och kristaller, och hvarje gren och qvist afteknade sig så fint och skarpt mot den klara, genomskinliga luften, der gula och ljusblå färgtoner skiftade och utträngde hvar andra.

Som jag nu satt och beundrade all den nya skönhet, hvori det eljes temligen enformiga landskapet blifvit klädt, hörde jag oförmodadt en späd stämman utropa:

»Mamma, månen springer lika fort, som vi åker!»

I den halfskymning, som, tack vare den traditionella ljusstumpen i taklyktan, alltid råder i våra jernvägskupéer, när dessa förmenas vara upplysta, hade jag icke strax bemärkt mina medpassagerare, och sedan var jag allt för upptagen af det vackra vinterlandskapet för att egna dem mer än en flyktig blick. Nu såg jag, att i andra hörnet af kupéen satt ett ännu ungt fruntimmer och en liten, kanhända femårig flicka. Det var hon, som gjort den öfverraskande upptäckten, att också månen följde med tåget.

Modern log och yttrade några ord för att förklara fenomenet. Det var ej så lätt, och den lilla tycktes ej heller vidare fästa sig dervid, ty då tåget snart gjorde uppehåll vid en station, anmärkte hon förnumstigt, att nu stannade månen också i alla fall.

För öfrigt bleknade månen mer och mer, och de gula färgtonerna blefvo öfvervägande i luften. Nere vid synkretsen började redan en fin guldrand skimra och uppåt de snöklädda kullarne och de glittrande björkarne kröp sakta en glansdager, ungefär som en förgyllning öfver silfverfilingrams, men ännu dröjde dagens stjerna och liksom stannade på tröskeln ett ögonblick för att bese den härliga jord, som väntade hennes ankomst. Motsatta sidan af himmelen började skifta i rosenröd — sådant betyder storm, säga de gamla, men nu såg det ut, som om rosiga dimmor lägrade sig, tjocknade, vältade hit och dit och slutligen upplöste sig i skära, luftiga slöjor, som fladdrade högt upp på himmelen. Och alltjemt ilade tåget vidare, framåt, oupphörligt framåt! Och alltjemt dröjde solen ännu bakom skogar och fjerran.

Men så kom hon! Kom i guldstrålar och i perlemorskiftande glans och lyste i en sekund upp himmel och jord och menniskoanleten, och till och med i den skumma jernvägskupéen blef det ljus, blef klar dag. Och nu såg jag ett litet rosigt barnansigte med klara, blå ögon och omgifvet af en massa krusigt, ljusbrunt hår, hvilket den blå sammets hatten icke förhöll fängsla. Modern log emot mig, ty hon såg, att jag beundrade barnet, och vi vexlade några ord. Icke många, ty jag hade min fröjd af att se på den lilla och höra på hennes glada pladder. Jag glömdes alldeles den vackra naturen der ute för naturens mästerverk här inne i vagnen, och så blef jag helt häpen, när biljetterna afordrades oss och vi voro nära Stockholm. Så fort tiden hade gått!

»Kommer pappa och möter oss i Stockholm?» frågade den lilla.

»Ja, det gör han,» sade modern, men det låg en viss osäkerhet i rösten, som barnet troligen märkte, ty hon frågade åter:

»Men är det riktigt säkert, att pappa möter oss — säg, mamma?»

Jag tyckte, att modern blef litet blekare än förut, men hon svarade med stadigare röst än nyss:

»Jag hoppas det, min älskling!»

Men hon gömde sitt ansigte bakom barnets guldbruna lockar, och jag tyckte nästan, att tårar skimrade i hennes ögon, när hon såg upp igen.

Och då ångade tåget in i banhallen. Jag hade redan upptäckt ett kärt ansigte och nickat till helsning. Men den unga, bleka moderns ängsligt spejande blickar hade icke funnit den hon sökte.

»Pappa kommer inte,» klagade den lilla.

»Jo, jo,» sade modern, »tålomod blott!» Men hennes röst darrade.

Jag dröjde, så länge jag anständigtvis kunde, hopsamlade långsamt mina saker, steg långsamt ur kupéen och dröjde på perrongen — men ingen syntes. Det fina, bleka ansigtet blef allt blekare och liksom sammandrogs af smärta, och den späda stämman frågade ännu en gång:

»Men kommer då pappa aldrig?»

Jag hörde icke svaret, men jag tyckte, att det liknade en halfqväfd snyftning.

Mitt sällskap väntade, och jag måste gå, men hela dagen ljöd i mitt öra den späda stämman, som frågade: kommer då pappa aldrig?

Och ännu kan jag se de hopplöst smärtfulla blickar, som från kupéfönstret mönstrade alla kommande och gående på perrongen — manne förgäfves? — hvarför?

Jag måste gå, och dessa frågor blefvo, som så många andra frågor här i lifvet, obesvarade.

Kanske skall jag någon gång återse dem, dessa båda, och jag inbillar mig, att jag då skall kunna läsa i deras ögon svaret på min fråga: manne förgäfves?

Sen till, att *Idun med Modetidning* finnes hos alla edra bekanta!

En solstråle.

»Hon är hemmets solstråle», heter det så ofta om någon god, vänlig husmoder, som utgör medelpunkten i en lycklig familj. Och samma ord höra vi äfven upprepas om något välartadt, muntert och lifligt barn, som sprider trefnad och glädje omkring sig. Allt, som i någon mån skänker ljus och värme, allt, som vederqvicker och lifvar, verkar såsom solstrålen, när han efter en lång tids mulen himmel åter tittar in i våra boningar. En angenäm tilldragelse, som plötsligt afbryter hvardagslifvets enformiga böljeslag; en lycklig vändning i våra yttre omständigheter; ett välkommet bref, som oförmodadt tänder hoppets fackla på vår väg och förvandlar mörker till ljus, sorg till glädje, är likasom en solstråle, som plötsligt genomtränger ett mörkt moln. Ju mera sällsynt denna solglimt är under de långa kulna vintermånaderna, dess kärkomnare är han, när han en kall vinterdag tittar in genom dubbel-fönstret och bringar oss en helsning från den mäktige solfursten sjelf. Hvar och en vet också, huru solstrålen upplyser och värmer icke allenast vår kammare, utan äfven vårt sinne. Också är han allas favorit, der han

yter och glad hoppar fram på sin ljusa stråt öfver skog och snöfält samt värmande och lifvande gör en påhelsing, om än aldrig så kort, i hvar enda stuga, icke blott i slottets höga gemak, utan äfven i torparens låga koja, och upptinar den isiga rutan samt skänker den fattige, som ofta nödgas sakna den muntert sprakande brasan, kostnadsfritt både ljus och värme. Öfverallt är han en välkommen gäst, icke minst i det dystra sjukrummet, ty ljus är helsans första vilkor. Och ljus sprider han öfver den sjukes tärda anletsdrag, och kanske tändes också en hoppets ljusglimt i den lidandes hjerta vid denna första ljufva helsning från våren. Och framför allt, han är i sin rena, härliga glans en budbärare från ljusets källa, från honom, som låter sin sol uppgå öfver onda och goda, och är sålunda egnad att lyfta vårt sinne till det eviga ljus, hvaraf vi här endast skönja några matta, brutna strålar. Kan således icke äfven den lilla lekande solstrålen, som tittar in i vår kammare, få gälla såsom ett sändebud från Gud?

Men ett sådant sändebud, en sådan liten »solstråle» är hvar och en inom sin verkningsskrets, den må vara större eller mindre, kallad att vara. Skuggorna här i världen falla ofta så täta, att det i sanning gör godt ända in i själen, när vårt öga här och der upptäcker någon, som tagit sig före att utöfva en solstråles välgörande mission. Längre behöfver man ty värr ej söka för att finna sådana, som på sin väg blott lemna mörka skuggor efter sig. Men hvar äro de, hvilkas väg, liksom solstrålens, betecknas af en skön ljusfära? Hvar äro de, hvilkas blotta närvaro framlocka glädjens solsken på mulna, sorgsna, lidande anleten? Är det allenast vid »den världsliga lyckans sol», som sådana strålar tändas, som värma andra? Nej, rikedomens sol i och för sig lyser kallt såsom det elektriska ljuset och förmår ej skänka någon värme och glädje åt det egna hjertat, än mindre göra människan till en solstråle, en glädjebbringare för andra. Härligare, skönare är den sol, vid hvilken den måste hafva värmt sitt hjerta, som fått ett sådant öfvermått af sann och ren glädje, att den räcker till att meddela äfven åt andra. Den solen lyser i himmelen, men har också många strålar här på jorden, lefvande strålar, hvilka genom vänlighet, hjälpsamhet och glad offervillighet låta sitt ljus lysa för människorna.

En krets, der en sådan solstråle aldrig borde saknas, är hemmet. Vid hemmets härd borde den lysa hela dagen om i hvarje makas, hvarje husmoders ansigte, lysa make, barn och tjenare till mötes i blick, i ord, i handling. Trumpna, mulna miner göra hemmet tråkigt, atmosfären derinne, der barn och plantor skola uppammas, tung och tryckande. Solskenet deremot, der det strålar i glada, vänliga ansigten, gör hemmet till ett paradis, en kär, oersättlig föreningspunkt för familjens alla medlemmar, när de från skilda håll samlas, maken från sitt arbete, barnen från sina lexor. Finnes ej sol i hemmet, sökes densamma utanför hemmets väggar, i sällskapslifvet, i balsalongen eller i kamratkretsen vid de fyllda glasen. Och huru många äro ej de hem, der man har tråkigt, och det, fastän det blott behöfdes en enda liten glad min eller några vänliga ord för att jaga hela tråkigheten på flykten. Men, bevars väl, ingen vill anstränga sig. Mannen har anspråk på hustrun, hustrun på mannen; barnen på föräldrarna och föräldrarna på barnen; husbondefolket på tjenarna, och tje-

narne på husbondefolket. Och då ingen vill kosta på sig mödan att utföra solstrålens mission i hemmet, så faller af sig sjelft, att samvaron derinne måste blifva trög och tung, kanhända kylig. Och hvad blir följden? Jo, det ofta så ytliga sällskapslivet skall ersätta, hvad hemmet saknar. Men den solstråle, man försöker fånga utanför hemmets dörr, huru flyktig är den ej vanligen och huru dyrköpt äfven. Ack, den sol, vid hvilken du söker värma ditt hjerta, då du i helgdagskläderna vandrar bland främmande och talar artiga ord och bjuder på höfliga fraser, medan barnen derhemma förfrysa af brist på sol, den är sannerligen icke mycket värd. Har du solsken på din panna endast för att behaga i sällskapslivet; är din glädje endast en antagen min, som hör till helgdagsdrägten, men afläggas, så snart du åter träder öfver hemmets tröskel — då har du fattat betydelsen af en solstrålens uppgift alltför ytligt, ty den vill värma och icke allenast lysa.

Men se der en familjekrets, som sparat sin bästa glädje för hemmet. Oförställd lyser glädjen fram. Men hvem är solstrålen, som skapat detta ljusa hem? Måkan, modern, som har en uppmuntrande blick, ett vänligt ord till alla, en lätt hand att afvärja hvarje moln, som vill fördunkla hemmets lycka. »Hon är hemmets solstråle».

Hm.

Systrar.

In i rummet stormade »Lillan». Hon hade ingen ro i dag att hålla sig stilla, blifva på samma plats en minut. Dertill klappade hennes unga hjerta allt för högt, brände blodet i hennes ådror. Hennes klara, blåa ögon strålade, den runda kinden bar vinteräpplets friska färg, och det långa, flickaktigt utslagna håret stod som en solsky kring hennes hufvud.

Hon fick syster Hedda om lifvet och svängde henne rundt om flere hvarf. Det var icke görligt att stå emot.

»O, Hedda, hvad jag är lycklig, hvad jag är lycklig! Tror du, att någon människa i hela verden kan ha ett bättre och manligare hjerta än Karl? Nej, det tror du inte, säg att du inte tror det...»

Ack, ständigt denna samma fråga, i tusen variationer. Ett påstående för öfrigt, ett stolt, jublande påstående mera än ett spörsmål. Ej heller gaf hon sig tid att vänta på ett svar, hvilket hon ej ens kunde tänka sig på mer än ett sätt. Som en flygande vind var hon redan i andra ändan af den stora våningen.

Med ett blidt, sorgmodigt leende såg Hedda efter henne. Att hon var lycklig — ja, hvem kunde betvifla det? Allra minst hon sjelf. Huru lefvande stod ej för hennes eget minne en dag för sju år sedan, en oförgätlig vår, hennes egen förlofningsdag. Sju år — kunde det verkligen vara så länge? Den gången var »Lillan» blott ett elfvaårigt barn, och hon sjelf en tjuguarig ungmö, för hvilken lifvet låg ljusst och lockande, o, hur lockande och ljusst!

Hedda suckade, der hon sakta gick fram och åter efter det stora, dukade gästbordet, som gnistrade af armstakarnes silfver och vinkaraffernas blodröda kristall. Hon lade en sista ordnande hand vid de rika

anordningarna; gästerna kunde när som helst väntas.

Allt sedan moderns död, då »Lillan» föddes, hade Hedda varit värdinna i sin fars hus. Under hennes ögon hade systemen vuxit upp; förunderligt, hvad tiden gått — nu tyckte hon sig redan en gammal qvinna, och »Lillan», sjelfva »Lillan» var i dag, efter hvad hon tusen gånger sjelf försäkrade, den lyckligaste fästmö i minst ett helt planetsystem!

Som hon gick der i sina tankar, ryckte hon till, vid att en stor het tår brännande föll på hennes hand. Tårar nu, midt i festljuset och glädjen! Hastigt torkade hon sina ögon med den hopskrynklade näsduken.

En sista rond genom de upplysta rummen för att förvissa sig, att allt var i ordning. Den stora trymån i salongen återgaf från hjessa till fot hennes bild. Hon stannade plötsligt, nästan förskräckt. Huru dyster och mörk hon såg ut i sin svarta drägt!

Hon hade verkligen satt dit en liten hvit remsa i dag, en liten enkel garnering kring halsen för att något mildra den dystra verkan. Det var ju »Lillans» glädjedag och därför också deras allas.

Glädjedag! Sanningen att säga hade hon gråtit varma tårar på sitt rum öfver denna enda lilla hvita flick, när hon träcklade fast den på sin klädning. Och hennes tankar hade vandrat långt, långt bort öfver gränslösa världshaf och oändliga landvidder till en ensam graf i det fjerran amerikanska vestern, en ensam graf, som hon aldrig ens sett...

Ty der var inseglet satt på hennes kärlekssaga. O, hur hade icke de två väntat och hoppats, arbetat och älskat, försakat och förbidat! Han, den unge talangfulle ingenjören, skulle i det nya landet bryta sig en egen bana, skapa en ställning för dem båda. Det var ett hårdt arbete, men det fans lust och rik kärlek med, och då blef det icke tungt. Se hvar andra finga de ej under dessa långa år, lekamligen icke; men de voro i beständig andlig umgängelse, och för deras bref voro de långa vägarne korta. Modet fick icke sjunka; de stödde hvar andra inbördes.

Men då — när de sent omsider stodo snart sagdt vid målet, drabbade ödets slag. En häftig feber fullgjorde sitt grymma verk, snabbare än ens den elektriska gnistan hann bära det första budskapet öfver världshafvet...

Hon hade sjunkit ned i soffhörnet och lutade ansigtet ned i sina händer. Det var ett vackert ansigte med blida, regelbundna drag, men blekt och kring ögonen lätt färadt af fina rynkor. Lifvets bitterhet hade redan ristadt sin skrift uti det. Hedda grät...

Plötsligt spratt hon upp. Tamburklockan ljöd. Helt visst gästerna, som kommo!

Hastigt reste hon sig, slätade ut vecken i sin svarta klädning, fick eaudecologneflaskan från ateniennen och baddade sina ögon.

Betjenten stod i dörren. Han bar i sin hand en stor praktfull bukett af rosor med långa, vajande hvita sidenband.

»Till fröken Lilly från härads höfdingen.»

»Jag skall taga den, John. O, hvilka förtjusande blommor! Och huru de dofta!»

Hedda sänker sitt brännheta ansigte djupt ned i de friska blommornas fuktiga svalka. Deras berusande doft fyller med ens hela rummet af sin ånga. Det var, som om en ung vind af sommar dragit dit in, midt ur

decemberkylan. Sådana hade ock hennes varit! Men dessa — hvad hade hon för rätt att profanera dem med sin sorg...

Åter står »Lillan» på tröskeln, glad strålände i sin ljusa drägt, med spelande ögon. »Hedda — o, hvad jag är lycklig! Se — hvilka blommor! De äro mina, ja, visst äro de mina! Den snälla Karl! Huru uppmärksam!»

Ifrig rycker hon buketten till sig! Hon borrar sin lilla näsa mellan blommor och spetsar, hon fyller girigt sina nittonåriga lungor med deras friska andedragt...

Men när hon åter ser upp och möter systerns klara blick, märker hon plötsligt, att Hedda gråtit. Denna tanke — icke en sekund hade den fallit henne in midt i hennes egoistiska, barnligt lösgifna glädje, att all denna festlighet, alla dessa glada tillrustningar hos systemen endast kunde väcka smärtsamma minnen. Nu går en varm ström till hennes hjerta, hon fyller af ett oändligt, kärleksfullt medlidande och af en aggende harm öfver sig sjelf, när hon med skälfvande läppar ropar:

»Hedda — du har gråtit!»

»Nej, nej», säger Hedda och vänder sig halft bort för att dölja sitt ansigte, »visst icke, min älskling, visst icke...»

Men »Lillan» slungar sina vackra blommor långt ifrån och slår armarne om Heddas hals.

»Jo, du har gråtit, stackars, älskade, älskade syster». Och jag, jag, som kunde vara så obetänksam, så grym...»

Under systemens varma smekningar förmår hon ej längre bära våld på sig sjelf. De luta sina hufvuden tillsammans, och deras tårar blandas. Så kysser Hedda hennes panna och säger:

»Gud välsigne dig. Du förtjenar det, att blifva mycket lycklig, lyckligare än jag...»
Johan Nordling

Augusti.

En naturskildring.

Klockan i Klara torn hade nyss slagit sex, men solen stod ännu högt på himmelen. Luften var ljum, men icke kvalmig; en och annan vindfläkt östanfrån kom med svalkande helsningar från hafvet.

Stockholms gator voro tomma, som de äro det en söndagseftermiddag i högsommaren, då allt hvad hufvudstaden eger af ungdom och lefnadslust strömmat ut till skärgård och Djurgård. Och de som ännu voro kvar, tycktes jagade af en foberaktig oro att komma bort: tjensteflickor i medveten elegans trippade brådskande hän mot ångslups- och spårvagnsstationerna, och en försenad dandy i nya kläder, hög krage med snibbar å la negerkomiker och vida hvita manschetter, fallande ut öfver ett par röda händer med ovärdade naglar, sätter af längs med trottoaren i en fart, som kom hela hans kantiga kropp att arbeta likt ett maskineri utan enhet och sammanhållning.

Det kom en flicka ut ur en port på Drottninggatan. Hon var ej i de första ungdomsåren, heller inte mycket öfver dem. Vile man beteckna hennes ålder med en årstid, skulle det hvarken vara sommar eller höst; man skulle säga att hon var i augusti. Skogen står ännu grön och hela sommarens fåring dröjer oberörd kvar, medan frukterna långsamt mogna i solskenet.

Hennes ansigte var litet och blekt med en ljusröd, vacker mun och ett par stora mörka ögon, som sågo trötta ut. Hufvudet höll hon en smula framåtböjdt, som om hon lyssnat, der hon gick gatan fram med små nervösa steg. Hennes drägt var enkel. Kanske skulle den sett tarflig ut, om någon annan burit den, men nu gjorde den endast intryck af något diskret och fint. Det var

Dessa vänskapsförbindelser kunna nog sträckas till flere, men det är alltid en eller ett par blott, med hvilka ett förbund knytes »för lifvet». Snart umgås man i hvar andras hem, och så gå barnåren under lek och arbetets förkofran, till dess det måhända fogar sig så, att en solljus, vårdoftande pingstdag de till spåda jungfrur vuxna flickorna sjunka ned, sida vid sida, vid altarrunden, för att viga sig in att lefva och kämpa det stora lifvet.

Det är nu den unga, lätt knutna, ännu opröfvade vänskapen mellan ett par flickhertjan skall visa sig ega märg och hållbarhet. Det är nu världen och sällskapslifvet komma med sina lockelser och impulser, det är nu karaktärerna råka in i passionernas vågsvall. I dess yrande skum har mången dyrt svuren flickvänskap lidit skeppsbrott och bitterhet, afund och fiendskap utplånat ända till sista minnet af den gemensamma skära barndomstiden med dess idylliska, drömlika hägringar.

En tid ännu kanske i ungdomlig, yrande lust vid hvar andras sida, i beundran och beröm för hvarandras fägring och behag, men så kommer en dag eller rättare en afton, när allt är glädje och sprittande lif rundt omkring, då ljusen stråla i kristallkronor och valsens toner ljuda berusande, då — det är som om plötsligt ett svart moln bredde sig öfver den ena vännens panna, blicken blir mörk och kall, och det käns som ett stygn i bröstet.

Hvad är det, som händt?

Orsaken är kanske blott en ung man i vacker uniform eller elegant frackdrägt, hvilken kommit bägges unga hertjan att i tysthet klappa. Så finner den ena nu helt plötsligt, genom en uppsnappad blick eller ett hviskadt ord, att hon är förbisedd, att vänninnan var den rätta, och — hertjat blir så hårdt, hon ser bort till vännen som till en fiende, och en enda balqväll har lagt en årslång, svuren vänskap på bår.

Fall finnas, då dylika sår, hur bittert de än svida, gömmas tyst och vänskapen fortlefver, gifvande nya blommor, vatnade af osedda tårar.

Andra, och kanske de flesta, väninnor skingras efter flickålderns slut åt skilda håll, och vänskapen mellan dem underhålles af den trägna brevexlingen och ett förtjusande återseende då och då; och den vänskapen står sig kanske allra bäst. De gamla minnena bibehålla sitt första rosenskimmer; och de nya inbördes intrycken och blickarne in i hvar andras lif och tankar år ifrån år äro likt ett fast cement, som binder dem samman i alla lifvets skiften. De goda, verkligt ädelt själsdanade väninnorna anförto sina glädje- och sorgestunder åt hvarandra; mycket gömmer qvinnohertjat för den ofta buttre maken, hvilken kanske föga fattar det fina strängspelet, för att i stället sänka det i skötet hos den bepröfvade och finkänsliga barndomsvännen.

Qvinnovänskapen, när den är sann och äkta, är uppoffrande och består, fast som en klippa, under alla lifvets skiften. Hur många qvinnor finnas icke, som genom ödets lottkastning blifvit dömda att vandra allena genom lifvet, som aldrig fått ordna åt sig ett eget hem, aldrig fått glädja sig åt att se en familj uppväxa omkring sig, aldrig fått genomleva dessa stunder, bittra och ljufva, som medföra en makas och moders kall. Hur hårdt och kargt och ensamt skulle ej lifvet kännas henne, om hon icke egde den trofasta barndomsvännen att sluta sig till,

med hvilken hon kan utbyta sina innersta tankar.

Ofta händer, att två qvinliga enslingar sluta sig tillsammans och genomleva sitt dagliga lif, sida vid sida. Jag mins ett par typer, riktiga praktprof på qvinlig vänskap, uppoffrande för hvar andra, hjertliga mot alla och spridande glädje och munterhet, hvart de kommo. »Vi ha bedt flickorna Eva och Emma komma hit i afton», hette det, och flickorna kommo. De voro hvita som duvor i hufvudet, och nog var jungfruskinnet något skrynkligt, men ack, hur mycken hertjats godhet och mildhet strålade icke ur de gamla ögonen, och hvilken innerlig kärlek de hyste för hvar andra! Och när den ena vännen en sommarmorgon slumrade in för att gå mot en ny ungdom, så visnade snart äfven den andra bort och följde ungdomsvänninnan till ljusare rymder.

Man vill ofta häckla qvinnovänskapen, men det är icke rätt. Den är nästan alltid af ädlare metall än mannens.

Adolf Hellander.

Spinnvisa.

Mor Greta sitter ensam och spinner hela da'n,
För garnet får hon pengar, när hon går in till sta'n.

Lill' Olle på en qvastkäpp kring stuga'n
lustigt far

Och spinner lyckodrommar, om hur han snart blir karl.

Då skall han vinna ära och tjena gods och gull,

Det fins ej någon Goliat, som han ej slår omkull.

»Hör, mor, jag tror jag rider till kungen nu i hast!»

Och mor hon ler och nickar och spinner utan rast.

Den rutiga sjaletten, som annars har för sed Att sluta tätt kring pannan, på halsen gliddit ned.

Lill' Olle stannar gångarn, på väg till kungens slott,

Och ropte till förvånad: »Kors, mor, ditt hår är grått!»

»Din jacka, käre Olle, som jemt ska' lap-pas på,

den hinner till att göra din mor i förtid grå.»

»Nå ja, det gör det samma, om int' du är så ung,

Du blir ändå min drottning, då jag en gång blir kung.

»Då skall du få en klädning, som lyser himmelsblå,

Med vackra silfverstjerner, som glindra der uppå.

»I guldvagn skall du åka; då känner du ej mer,
Att du har ondt i foten.» Hon spinner blott och ler.

Och från sin qvastkäpp nådigt han log, den lille man,

Och sporrade sin Guldhof. Men mor hon spann och spann.

Amalia Fahlstedt.

För att glömma . . .

Skiss af Anna Wahlenberg.

Fastän klockan redan var sex, stod kaffebordet ännu dukadt och orördt i prestgården. Man väntade på, att kyrkoherden skulle komma hem från stationen med en liten fröken, som skulle lära sig hushållet.

Prostinnan såg upp från stickningen.

»Beda,» sade hon till sin dotter, »nu tyckte jag alldeles, att det körde.»

En liten gänglig, utvuxen flicka på sexton år lemnade genast sin sysselsättning att ordna böckerna på divanbordet och sprang till fönstret. Under den sista qvartern hade de så många gånger trott sig höra de väntade, att hon var beredd på att blifva besviken igen, men nu syntes verkligen ett åkdon längst bort i alléen mellan de nylöfvade lindarna.

»Nu mamma, nu komma de!»

Prostinnan reste sig och skakade sin klädning, medan Beda kastade en blick i spegeln på sig sjelf och sin toalett. De kommo alldeles lagom ut på verandan för att se vagnen göra svängen kring gården och stanna vid trappan.

Beda hade riktig hjertklappning af nyfikenhet. De hade aldrig förr haft någon inackordering, och hon undrade, hur hon skulle komma att trifvas med den främmande flickan. De skulle dela rum uppe på vinden.

Vid första ögonkastet på den nykomna kände Beda, att hon skulle komma att tycka om henne. Det var en ung flicka, något äldre än hon sjelf, men större och fylligare, fastän smärt om lifvet. Hon tycktes hafva gråtit, ty hennes vackra, lifliga ögon voro en smula rödkantade, och det täcka ansigtet hade ett nedstämdt uttryck, hur ofta det än lystes upp af ett intagande leende.

Beda satt tyst och betraktade henne, medan de drucko kaffe. Hon tyckte sådan synd om henne. Det var nog svårt att för första gången komma hemifrån till vildt främmande människor. Man borde vara riktigt vänlig emot henne, det kände hon. Men hon var för blyg att komma sig för, och hur det var gick hela eftermiddagen, utan att de blifvit närmare bekanta.

Då de sagt godnatt och lemnats ensamma för att gå upp på sitt vindsrum, började Beda slutligen känna sig litet mera obesvärad. Hon lyste artigt sin nya rumkamrat uppför trappan, bad henne akta sig för lärrarne till venster, och när de kommit in, började hon hjälpa henne att packa upp sakerna.

Sedan de också hängt in klädningarna i garderoben, blefvo de helt hastigt du, det vill säga, sjelfva ordet »du» kunde Beda ännu inte riktigt få fram, men hon sade »Emy» i stället för »fröken», och det lifvade upp samspråket betydligt. De pratade väl en qvart, sedan de lagt sig, men så släckte Emy ljuset, och det blef tyst.

Beda kunde inte somna. Det var så underligt att inte ligga ensam, och hon låg och lyddes efter Emys andedrägt.

Plötsligt tyckte hon sig höra en snyftning från andra sängen. Hon lyddes ännu uppmärksamare än förut och undrade, om hon misstagit sig. Men så hörde hon samma ljud igen, och så ett rassel med lakanet, som om den gråtande torkat sina ögon.

Låg hon verkligen och grät! Beda satte sig upp i sängen. Hon ville så gerna försöka trösta, men var rädd att synas ogrannlaga.

Nu kommo flere snyftningar på hvar andra. De skuro Beda i hjertat.

»Emy», sade hon sakta, »Emy...!»

Det blef alldeles tyst. Endast tunga andetag förnummos från sängen midt emot. Den stackars gråtande lilla främlingen ville troligen inbilla sin kamrat, att hon hört orätt.

Emys beherskningsförmåga var emellertid inte stor. Efter ett par ögonblick bröto snyftningarna fram på nytt i fördubblad styrka, ty hon gjorde icke längre några försök att hålla dem till baka.

»Emy», upprepade Beda, »är Emy sjuk?»

Det var mera grannlaga att fråga så, än att fråga, om hon var ledsen.

»Nej», ljöd det halfqväfdas svaret under täcket.

Beda satt ännu en stund och hörde på snyftningarna, men sedan stack hon fötterna i sina tofflor och smög sig tvärs öfver golfvet, och lutade sig ner öfver Emys säng, der kuddarne lyste så hvita i månstrimman, som trängde in genom springan vid rullgardinen.

»Gråt inte», sade hon bevekande, »gråt inte...!»

Emy rörde sig icke, men det kom ett mummel under täcket.

»Jag kan inte hjälpa det. Det är så förskräckligt...»

Ja, det kunde Beda så godt förstå. Hon kände med sig själf, hur förfärligt det skulle vara att komma hemifrån.

»Men vi ska' nog försöka att göra det så trefligt vi kan för Emy», sade hon tröstande och satte sig på sängkanten.

»Åh, det är inte det...» Emy satte sig plötsligt upp i bädden. »Du tror visst, att jag kommit hit för att lära mig hushållet, du?»

»Ja...»

»Nej då, det är för nånting helt annat.»

»Är det...?»

Beda blef allt mer förvånad, och de sutto tysta ett ögonblick. Hastigt slog Emy armarna om sin nya väns hals.

»Du är snäll och rar... Jag tror det. Jag tror det...» upprepade hon snyftande vid Bedas bröst. »De ha skickat bort mig för... för... för nånting; som jag inte kan tala om. De tro, att jag kan glömma. Men det kan jag aldrig, aldrig...»

Beda smekte henne litet tafatt till svar. Den främmande flickans ömhet och förtroende kommo så brådstörtadt, att hon inte visste, hvad hon skulle säga.

»De tro, att jag inte ska' tänka på honom, därför att vi inte få träffas», fortsatte Emy. »Men de ska' få se... De kan få mig sjuk. De kan få mig att dö, men aldrig, aldrig att glömma... Det ska' inte lyckas.»

Kärlekens fröjder och sorger kände Beda inte mycket till. Hon hade visserligen ett dunkelt begrepp om den lyckliga kärleken genom åtskilliga förlofvade par bland sina bekanta, men någon olycklig sådan hade hon icke sett på nära håll. Det föreföll henne, som om en hel ny verld öppnade sig för

henne, der hon satt på sängkanten med Emys hufvud mot sitt bröst och hörde henne berättat om allt det der, som inte kunde talas om. Det var en romantisk historia om en kort bekantskap, långa, hemliga gatpromenader, dyra löften och onda tungor. Emys föräldrar ville inte tro, att han var en duglig och bra ung man, och så skickade de henne från hus och hem och alla hon höll af — för att glömma.

Men hon kunde inte bära sitt öde ensam, och så öppnade hon sitt hjerta för den första ömmande lilla varelse, hon mötte.

Beda hörde på med ett lefvande intresse och ett par brinnande ögon fästade på sin nya vän. Hon led med henne, grämde sig med henne öfver föräldrarnes hårdhet och människors förtal, och innan den långa historien var slut, hade de båda flickorna blifvit så förtroliga, som om de varit bekanta i ett helt år.

Då Beda låg i sin säng igen, var det redan dager, men hon kände ännu inte något behof af sömn. Hennes hufvud var fullt af underliga tankar. Det var så besynnerligt att bära på hemligheten af två människors hjertesorg, den ena här strax bredvid henne, den andra så långt borta. Hon tänkte och hon tänkte, och hon låg vaken, långt efter sedan lugna, jemna andetag från sängen midt emot började förkunna, att stackars Emy sof.

* * *

Under de första dagarne var Beda orolig, för att Emy skulle göra allvar af sin hotelse att inte sköta sin halsa. Hon lade för henne alla godbitar, hon kunde få fatt på, och kom alltid med sjalar, då hennes vän gick ut för tunnklädd.

Men det dröjde inte länge, förr än sol och sommar och landluft verkade på stackars Emy. Hon kunde inte hjälpa, att hennes kinder blefvo röda, och att hon fick aptit till middagen. Hon kunde inte hjälpa sin natur, som kom henne att vara vänlig och glad mot alla människor, ja, till och med så vänlig och glad, att det påstods, att det blifvit lifvigare i prestgården, sedan hon kom dit. I synnerhet voro traktens ungherrar flitiga med sina besök. Informatorn hos grefvens, ingenjören vid jernvägen och bruksförvaltaren voro nästan dagliga gäster. Man spelade krocket på gårdsplanen, gjorde utfärder till lands och sjös, och då och då arrangerades till och med en liten improviserad bal.

Ingen, som såg Emys täcka, friska ansigte och leende ögon, kunde ana, att hon bar på en hjertesorg. Det var bara Beda, som visste det. Det var bara hon, som visste, hur den glada lilla Emy kunde ligga och snyfta om qvällarna, och till hvem hon skref sina långa bref. Och det var bara hon, som fick följa med upp i skogen och ligga bredvid på marken, medan Emy läste sitt bref, som de varit och hemtat på posten. Ibland fick hon också höra flere rader läsas högt, och hon hade sett de drag, som inneslötos i den lilla medaljong Emy bar på sitt bröst innanför klädningen.

Hon drömde sig in i denna främmande kärlek, som om det varit hennes egen, och hon var stolt öfver, att ingen kände Emy mer än hon.

* * *

Det var hett och qvaft inne i köket, der Beda gick och stökade. Hennes mor hade

kallat in henne från krocketpartiet för att hjälpa till med kläudragningen, och nu stod hon der och arbetade, medan hennes medspelare, Emy och bruksförvaltaren, slagit sig ned på gungbrädet derutanför, upptagna af en lifvig konversation i stället för det afbrutna krocketspelet. Beda kunde se dem för hvar gång, hon gick förbi fönstret för att hemta ett nytt klädbylte.

Första gången hon gaf akt på dem, satt Emy och försökte balansera krocketklubban på sin lilla framsträckta fot, som för tillfället var innesluten i en mycket söt lackerad sko, och förvaltaren såg småleende ned på den, medan han pratade.

Andra gången hade Emy satt klubban i marken och stödde hakan mot klubbskafvet, medan hon skälmaktigt höll hufvudet på sned och tycktes säga någon liten näbbighet, ty hennes kavaljer tog på sig en min af sårad stolthet.

Tredje gången skrattade de bägge två så hjertligt, att Beda inte kunde låta bli att stanna och försöka höra, hvad de hade så roligt åt. Men det lyckades henne inte, och hon gick till baka till sitt arbete med en känsla af obehag.

Det var ändå märkvärdigt, att man kunde visa sig så glad som Emy, då man bar en sorg inom sig.

Fönstret lockade Beda fortfarande med en oemotståndlig makt. Slutligen lutade hon sig ut igenom det och ropade Emy.

»Skulle du inte skriva slut på ditt bref, Emy? Det skulle ju med posten i qväll.»

»Åh, det är inte så brådtom», svarade Emy och skrubbade med krocketklubban öfver sanden för att utplåna en ritning, som bruksförvaltaren dragit upp med sin käpp. Och hon gjorde sig verkligen inte brådtom. De sutto kvar hela tiden, medan Beda gick förbi fönstret med sina bylten.

På qvällen, när de bägge flickorna gått upp till sig, var Beda något tyst, men slutligen gjorde hon samma fråga som förut på eftermiddagen, nämligen om Emy slutat sitt bref.

»Nej.»

Svaret lät helt kort.

»Du skrifer inte så ofta nu för tiden.»

»Det är inte heller så ofta jag får bref.»

»Men han skref sist.»

»Det kan väl hända», sade Emy retligt. »Men han kunde väl skriva om igen. Om han höll riktigt af mig, skulle han ha gjort det bara för att höra, hvarför jag inte skref. Du kan vara säker på, att en människa, som tycker om en annan, inte kan vara så der lugn. Hvarför reser han inte hit, till exempel, för att få träffa mig?»

»Emy», utbrast Beda och såg tyst på henne under ett ögonblick, »tycker du inte om honom längre?»

»Det är han, som inte bryr sig om mig...» Hon kastade sig på soffan och gömde ansigtet i kudden. »Åh, jag är så olycklig, så olycklig, så olycklig...»

Men fastän hon låg der och snyftade, fortsatte Beda helt oberörd att reda ut sitt hår. Hon visste inte, hur det kom sig, men i qväll hade hon ingen lust att gå och trösta henne.

* * *

En dag i slutet af augusti gick Beda nere i trädgården och plockade blommor till vaserna. Det var annars Emys göra, men hon hade inte syntts till på flere timmar.

flicka skulle hon också ha, en liten behändig en med vitt förkläde och en liten köksmössa på hufvudet. Hon skulle vara som en mor för henne.

Ack ja, hvad det skulle bli skönt, och katten skulle ligga vid kakelugnen och spinna, kanariefogeln sjunga bland blommorna i fönstret, och hon sjelf i skymningen spela sina käraste melodier, hur länge och hur ofta hon ville, ljufva smekande toner, som skulle lulla hjertats stormar till ro.

Eja, voro hon der!

Med en suck lägger hon in sina skatter igen, varsamt och ömt som vore hvarje tråd i det kyligt fuktiga tyget en känslig nerv. Hur mycken poesi gömde de icke för henne, alla dessa föremål, som andra föraktligt skulle rynka näsan åt.

Ännu en stund sätter hon sig att arbeta, tills ögonen falla tunga ihop och armarne sjunka slappa i skötet.

* * *

Äntligen har hon nått målet, men hon fyller också 40 år i dag.

Hon kan se tillbaka på 25 — ja, hon kan gerna säga 30, 35 års arbete, slit och försakelser, ty hon minnes intet annat. Från sin spädaste barndom har hon sett, hur lifvets solljus fallit öfver andras vägar, men envist mörka slagskuggor betäckt hennes egen stig.

Two små rum och kök i en landtlig småstad bildade det så länge och ifrigt efterlängtade hemmet. Hon ger lektioner i språk och musik, och det kan nog vara sträfsamt äfven nu. Men då hon stänger sin dörr efter den sista eleven, så är hon ändock fri och råder sig sjelf. Det är en härlig känsla!

Och katten spinner i kakelugnsvrån, kanariefogeln sjunger bland blommorna i fönstret, och sjelf spelar hon sina käraste melodier om och om igen under långa aftnar. Alldeles som hon tänkt sig.

Blott hjertats stormar ville icke lägga sig, som hon hade hoppats. De 40 åren, som hon så mycket längtat efter i hopp, att de skulle sänka sin kyliga svalka öfver hennes sinne, de medförde intet lugn. Hennes höst var för yppig och rik.

Hon tänkte derpå i dag, der hon ännu låg i sin bädd med den hvita kissen i famn. Kyrkklockorna ringde till ottesång, en solstråle smög sig fram mellan gardinen, kanariefogeln qvittrade i rummet bredvid, der flickan gick och stökade. Troligen dukade hon kaffebord med blommor och grönt åt sin matmor.

Dunkla och obestämda smögo sig tankarne fram i hennes hjerna, hälften tankar, hälften drömmar.

Var hon äntligen lycklig nu?

Nej, nej, hon var det icke.

Det var för tungt, för tomt, för ödsligt detta lif. Hvad hjälpte de 40 åren, då hennes hjerta ännu klappade lika fordrande som vid 20, hennes blod forsade, och hennes själ längtade efter ett väsen, som hon kunde gifva alla sina tankar. Längtan grep henne med vemodig styrka, hon tryckte armarne hårdt om det lilla mjuka djuret i sin famn.

Hvarför var det ej ett barn? Hennes barn, en gnista af hennes själ. Hon skulle icke fråga efter, hvar hon fått det ifrån. Verlden skulle gerna få småda och peka

Bleuette.

Tillegnad H. Maj:t Drottning Isabella II af Spanien.

Markisinnan de Güell.

Moderato.

Piano

finger åt henne, blott hon hade en varelse att älska, att slösa hela sin ömhet på.

Hon spratt upp ur sin drömlika dvala vid ljudet af en ringning på tamburlockan och en röst, som framstälde några frågor, hvilka af flickan hviskande besvarades. En röst, som hon icke hört på många år, men i hvilken hon kände hvarje tonfall, hvarje skiftning.

»Helsa din matmor, att jag kommer tillbaka», hörde hon honom säga, och så blef det tyst.

Hon sprang ur bädden och klädde sig skyndsamt. Framför spegeln ordnade hon sitt ännu rika hår. Tiden hade varit skonamt med henne. Hennes panna var slät och jenn, ögonen klara, kinden frisk och barmen fyllig.

Skulle allt detta mattas och vissna utan kärlek — utan lif? I denna stund ryste hon för den tanken mer än någonsin.

Hon gick ut i den lilla salen.

Der stod på kaffebordet bland de anspråkslösa ängsblommorna, som Karin plockat, en praktfull doftande bukett med ungdomsvännens namn gömdt mellan blommorna.

Han skulle komma till baka.

Och han kom. — Det sved i hennes hjerta, då hon tryckte hans hand, en förfrusen åldrings, som lidit skeppsbrott på lifvets haf och nu kom till henne för att söka hamn.

Hans lif hade varit stormigt, hans äktenskap olyckligt, hans barn hade gjort honom sorg.

Det var, hvad hon fick veta.

»Har du ännu något öfrigt för mig, Hilma?» frågade han vemodigt, medan blicken skimdes af en dimma, »men jag förtjenar det icke, jag har så litet att bjuda dig i gengäld?»

Hon räckte honom tigande handen.

Hvad skulle hon nu med sin stormande ungdomskärlek till? Här hade en stilla vänskap varit nog. Hvad lönade det, att hon kom med känslor, lika varma, rika och rena, som den dag, hon såg den andra taga i besittning hennes lifs hopp, då han blott hade spillrorna af ett förfeladt lif, en förlösad kraft att bjuda henne; det var ett ojemt byte, men hon hade dock någon att älska. Hon skulle äntligen få ett hem.

Stockholm.

Skimmerkrönt i fjerran hägrar för mitt minne Stockholms stad, torgets snörräta alléer, slottets mäktiga fasad.

Länge skild från dig, hur ofta vild en längtan jag förnam att ur Djurgårdsskogens skymning få se Bellman titta fram.

Borta från dig, hur jag saknar qvällstur öfver Skeppsholmsbron, fiskarns lyktor, hvilka glimma, der han vittjar sina don.

Och, I södra berg, som stigen
mjukt, fantastiskt fram mot skyn,
medan bortom Klaras kyrktorn
liksom smälter vesterns bryn —

O, jag längtar återse er,
höra strömmens dofva brus,
se dess vattenspegel fånga
vinternattens stjerneljus...

Tar du ränsel på och drager
i den vida världen ut,
hamna dina bästa tankar
vid en mälarstrand till slut.

Bjöds dig ett palats af marmor,
smyckadt med en kunglig prakt,
tog sin längtan svalans vingar
till en älskad stockholmstrakt.

Ingen fläck på jorden finnes,
som med trollmakt binder så,
än der under mörka brohvalf
Mälarns fria böljor gå!

Intet folk jag vet i världen —
fastän det har många fel —
som så varmt jag gaf mitt hjerta,
som så helt jag gaf min själ!

Göteborg, dec. 89.

Daniel Fallström.

Iduns panoptikon.

Skalder och simplare pennfäktare ha en hel del olika metoder för att komma i så gynsam författarestämning som möjligt, och dessa metoder, eller kanske rättare de omständigheter, hvarunder de anse sitt ingenium bäst göra sig gällande, vexla snart sagdt för hvarje individ. Somliga arbeta helst på den tidiga morgonqvisten, medan andra icke kunna få lif i sin Pegasus förr än i nattens sena timmar. Några anse, att en liten florslufva har en förunderlig makt att pigga upp fantasien; andra deremot gifva Bellman rätt, då han sjunger:

Vid ett stop öl och några supar
Fladdrar snillet mörkt och plumpt,

och mena, att den regeln håller streck, äfven om ölet och suparne bytas ut mot en butelj af vår gula nationaldryck eller en flaska ädel Burgunder. Så många hufvuden, så många sinnen.

Det originellaste sätt, jag hört talas om att försätta sig i poetisk stämning, var det som användes af Mathias Bjugg, en hedersman till tullinspektör, som lefde i Enköping för vid pass 100 år sedan. När diktarelynnnet föll på honom, gick han — förutsatt att det var sommartiden — utom staden och klättrade upp på en kal bergklint, den högsta som fans i trakten. Der satte han sig, tog af sig sin lamskinsperuk och lät den heta rötmanadssolen badda på sin kala hjessa.

På det sättet kom ju hans hjerna under Apollos direkta och omedelbara påverkan, och nu flödade hans skaldeådra som en strid ström. Rim fans der i långa banor, men resonen var det knappare med. Hans poesi erinrar i sjelfva verket både om rötmanad och solsting, och det enda mästerskap han, trots den intima förbindelsen med solens och skaldekunstens gud, kan göra anspråk på, är mästerskapet i »det alldeles rasande».

Utan att på något sätt vilja täfla med den gamle Mathias Bjugg i originalitet — så långt sträcker sig icke min ärelystnad — befinner jag mig för närvarande i en situation, som en smula påminner om hans. Ty att skriva poesi, under det man halft om halft lider af solsting, kan knapt vara vanskligare än att skriva kåserier, när man är i hög grad bekajad af »ryska snufvan». Och det är just händelsen med eder ödmjuka tjennare. Till min ursäkt länder dock, att jag utan någon egen önskan eller eget förvällande kommit in i detta för literär produktion så föga gynsamma predikament.

Det är en gemen åkomma, denna snufva, som i vanliga fall inte alls är någon snufva, denna blixtkatarr, denna *la Grippe*, eller hvilka namn man nu behagar ge den. Utan någon slags krigsförklaring kommer hon från vår gamla arffindes hufvudstad och slår ned som en bomb midt ibland oss, hyser respekt hvarken för ung eller gammal, hvarken för våra modiga garnisonstrupper eller våra respektingivande konstaplar. Hon slår sig fast lika ogeneradt under cylinderhatt eller pelsmössa som under pickelhufvan, och hon har icke försyn för att rycka tjuvtals små flitiga fröknar från julklappsarbetet, tvinga dem att gå till sängs och äta antipyrin. Hon stänger teatrarne, hon hindrar fabrikerne att fullgöra sina beställningar, hon verkar stockning i hela julkommersen.

Det är ohyggligt. Här har inte på mycket länge grasserat en så allmänt utbredd epidemi i Stockholm, åtminstone inte sedan vi i höstas voro hemsökta af orientalistfebern. Men den åkomsten hade mycket mindre besvärliga symptom, och de som egentligen hade ondt af den febern, det var de resande orientalerne.

När allt kommer omkring, så är det kanske några i orientaliskt trolltyg förfarna öfversteprester eller scheiker, som skickat oss den här influensan på halsen, därför att vi i vår naiva nyfikenhet ryckte dem i deras burnuser och i vår öfversvallande välvilja förstörde deras magar med för mycken mat. Ho kan veta? Österifrån kommer den här julpresenten i alla fall, så mycket är säkert.

Sedan jag nu laddat ur mig en del af mitt dåliga humör, skulle jag så ytterst gerna vilja säga Iduns läsarinna ett par hjertliga och artiga ord, då det nu är sista gången på detta år, som vi prata med hvar andra. Men jag nödgas hänvisa till de »förmildrande omständigheterna» och utan allt omsvep af fraser önska er *en angenäm jul och ett godt slut på det gamla året!* Jag tillåter mig uttala den förhoppningen, att vi skola träffas snart igen under bättre disposition.

Ödmjukast
Scævola.

Permar till Idun 1889 tillhandahållas nu, eleganta, i blått och guld, eller rött och guld, mot insändande af 1: 25 i postanvisning eller i sparmärken.

Julrosor.

Skizz af Ri.

Det är julaftons förmiddag. Bjellerklang och frustande springare, glada ansikten och vänliga blickar. Menniskorna skynda om hvarandra, den ena hit, den andra dit, i sista stund juluppköp, öfverallt brådska och ifver.

Men hvarhän styra de sin färd, alla dessa, som följa samma väg dit bortåt utom staden, somliga till fots, andra åkande? Hastigt glider släden öfver nyfallen snö fram på vägen, som kantas af rimfrostguistrande träd. Djupt sjunker foten i mjuk förrädisk matta, men framåt alltjemt till målet — kyrkogården, som skyntar der borta i snöig skrud. När allting prydes till julens fest, smyckas också grafven derute af älskande händer. Rösterna dämpas, minnet blott talar sitt stumma språk, medan blomstergård lägges ned på hvitklädd kulle. Hur den mörka grönskan sticker af mot ändlös snöbädd, som skyddande bredt sig öfver slumrarne derunder. ...

Så hemåt igen med dröjande steg, medan bjellorna klinga och snön lyser hvit som förut. Redan börja flingorna falla och utplåna spåren efter lefvandes intrång bland grafvarnes frid, och innan qvällen ligger dödens stad lika tyst och ren som förut under snöhvitt täcke.

Medan julljus tindra och julglädje råder, ilar mången tanke till baka till ödlig kulle derute, glänser osedd en tår i vemodfull blick — under julqvällens glädtiga fest.

På grund af det öfvermåttan strängt anlidade utrymmet nödgas vi tyvärr i sista stund utesluta John Johnsons för julnumret af sedda humoresk »Min dotter»; den skall dock komma våra läsarinnsr till godo i något af de närmaste numren.

Aprilmolnet.

Skiss af

Vilma Lindhé.

Bertha var ingen oförståndig, oförnöjsam hustru, men i dag gjorde hon intet försök att bekämpa sin sorg eller dölja sitt missnöje.

Hon hade så säkert räknat på att få komma till en badort detta år liksom det föregående; men vid frukosten, då hon framkastat, att de borde hyra rum i tid, hade Hugo — mannen — på sitt lugna bestämda sätt förklarat, att de ej hade råd dertill.

Ej att hon eller barnen voro sjuka, långt derifrån, men alla deras bekanta skulle lemna staden, och hon rent af skämdes att sitta kvar der och liksom skylta med, att de hade det sämre än andra.

Hon älskade dessutom naturen och hafvet framför allt. »Var det ej en ädel käle, liksom en ädel sorg, den hon nu kände?» frågade hon sig, der hon satt vid fönstret i det hemtrefliga hvardagsrummet och lät de eljes flitiga händerna hvila.

De hade råd, det var hon viss om, men det var det der, att Hugo aldrig ville sätta sig i skuld eller ens låna. »Resa på andras pengar? Skulle du vilja det?» hade han frågat och sett riktigt bister ut. Nåja, han fick också gå utan ett vänligt ord eller en kyss och hjälpa sig på med rocken, bäst han ville. Vid minnet deraf och af den sorgsna förebrående blick, han sändt henne, flödade tårarne med ökad fart. — Så torkade hon bort dem och tog till sömnen. Det var i april och hade varit förfärligt ruskigt en tid med snö, hagel, storm och regn; men i dag sken solen riktigt varm, blott då och då skynd

af ett förbiilandande moln. I trädgården utanför, hennes egen lilla trädgård, svälde knopparna, medan bellis och perlhyacinther stucko upp sina små hufvuden och sneglade bort till krusbärsbuskarna, som redan gjort sig gröna och togo sig så bra ut i sin nya drägt.

Bertha såg ingenting — hvarken solskenen eller grönska — tänkte endast på, hur grymt det var att behöfva sitta instängd i staden, helst när Mina, hennes bästa väninna, som hon aldrig kunde låta bli att afundas, redan hyrt fyra rum och kök i Marstrand, hvilket hon berättat dagen förut. — Det värsta var, att hon själf oförsigtigt nog yttrat: att de också bestämdt sig för en lägenhet der.

Med ett ryck slängde hon undan sykorgen — hade hon ej suttit och fällat åt rätsidan nu igen. Allt gick illa i dag. Barnfickan hade retat henne med sin långsamhet, och då hon själf tvättat Arthur, började han storgråta. Hon var lite hårdhänt kanske — och så smälde en örfil på hans lilla kind. Det var inte roligt att tänka på. Ledsamheter hvart hon såg, och om Hugos inkomster verkligen minskades — hur skulle det då gå? Aldrig hade lifvet synts henne så bittert eller framtiden så hopplös. Arbete kunde hon ej. Hvart skulle hon gå? Hvad taga sig för? Barnen skrattade och lekte inne i barnkammaren — Arthur också, det hörde hon. Var den lilla kinden ännu röd efter slaget? Hur hon längtade att kyssa den, men hon skämdes för sin vrede nyss och sina förgråna ögon och kunde ej gå dit.

Det ringde på tamburklockan. Ah, brefbäraren! Ett bref! En förströelse! Något som drog henne bort från henne själf! Ja, ett bref från gamla faster! »Intet annat!» var hon färdig att utbrista, hon som eljes gladde sig öfver dessa sällsynta epistlar mer än öfver alla andra. — Långsamt, nästan motvilligt bröt hon förseglingen. Hon visste nog själf hvarför. Ja, ur hvarje rad andades den emot henne, denna glada förnöjsamhet, som hon ej kunde förstå, och som i dag syntes henne som en direkt förebräelse. Att kunna vara nöjd — nej, lycklig med så litet!

Nu blef det för mycket. Hon slängde bort brefvet, som hade det bränt henne. »Jag har redan flyttat ut på mitt sommarnöje» stod det. Tårarne kommo henne i ögonen, medan barnomsminnena trädde fram likt perlor i ett kostligt smycke.

* * *

En strid ström brusar genom fabriksstaden. Röken stiger ur skorstenarna, ågan pressas genom ventilerna, hjulen surra, spinnrockar och väfstolar äro i full gång.

Broar spänna sig öfver vattnet, som hon älskat att stirra ned uti, der det bryter sig med okuffig kraft i dånande larm. Längre ned blir strömmen djupare, och endast det raska loppet samt hvirflarna här och der påminna om dess vilda ungdomsmod.

Här, vid kajen, bor gamla faster och har bott der hela sitt lif, liksom hennes föräldrar före henne. Hon har nog varit »ute i forsen», hon också, men nu liknar hennes lif ett stillastående solblankt vatten.

Hon har rest mycket, sett mycket och kan berätta derom, så att man aldrig glömmet det. Bertha var strängt uppfostrad och fick aldrig läsa några romaner, men ingen förbjöd henne att höra fastern förtälja Sue och Dumas — den nyare litteraturen kunde hon aldrig med — så att man frös, grät och jublade om hvart annat.

Hvilken humorist hon var, och hur man

kunde skratta sig förderfvad åt de historier, hon lagade af de hvardagligaste småsaker, som undgingo alla andra. Ja, en dussinmeniska var hon minst af allt, med sin eldiga håg, sitt lifliga lynne och veka lättörda sinne. En kvinna till hjertat, en snillrik man på hufvudets vägnar.

Hon hade varit förmögen och kunde varit det ännu, om hon ej, smittad af affärsfebern, som låg i själfva luften, satt upp ett väfveri, hon också, samt godtrogen och bottenärlig som hon var, låtit lura sig af en filur till verkställare — en fransman, som blifvit rik på hennes bekostnad.

Nu hyr hon två små rum i samma hus, som varit hennes eget, samt dertill den stora salen med de präktiga väggmålningarna, der Bertha och hennes syskon dansat efter det gamla klaverets toner. Der säljas nu gammalt porslin, apelsiner, lax, hummer, rökt strömming, grönsaker med mera, allt efter olika konjunkturen och årstider, och på behållningen af den lilla handeln är det den gamla lefver. Visst är det knaggligt och svårt, ty hon är sangviniker af rang och ser allt ljusst och stort, tills det går upp och ned derpå — men mången finansminister kunde afundas henne förmågan att reda sig ur trasslet, och hur hon bär motgångarne sedan! — det är rent storartadt! Sjelf sitter hon bunden vid soffan, lam i benen sedan flere år, men kommanderande som en general, liflig, ung och entusiastisk vid sina sjuttonio år.

Nu är hon på sommarnöje.

»Maskrosorna slå ut i rännstenen», skriver hon. »Jag har en framför mig på bordet. Har du riktigt sett, hur vacker en maskros är?»

Det är många år nu hon suttit instängd, hon som varit rörligare än andra, och som älskar naturen med skaldens och konstnärens värme. »Jag lefver mest i minnets värld, der jag plockar den ena blomman efter den andra», står det vidare i brefvet. »Visserligen är jag skröplig och kan nu mera knapt röra mig, men jag älskar lifvet, och kan du tro det? — sinnet är så friskt, att jag tycker mig ibland kunna vända upp och ned på hela jordklotet. Att bli ensam — mer och mer ensam — se alla gå bort — det är det svåra, men lifvet är så skönt, Gud så god! Jag förstår mig lika litet på att klaga som den gamle åkarkampen, som betar mina maskrosor. Hur fåligt och pligtroget ett djur kan vara! Djuren ha också min aktning och sym pati i högre grad än mången . . .» Ack ja, Bertha kände till fasterns lefnadsfilosofi — och sommarnöjet också.

Det inre rummet, varmt och ombonat, med utsigt till ett rödmåladt plank, fick hon ej lemna under vintern, men när våren kom, rullades hennes stol ut i det yttre, som låg åt strömmen midt för »Holmen» med sina gröna träd och sitt »Tivoli».

Hur många gånger hade ej Bertha suttit bredvid henne och sett in i det vackra goda ansigtet med de qvicka spelande ögonen.

Här njöt hon af sommaren, och härifrån var det hon studerade lifvet, intresserade sig för tvättgummorna på klappbryggan, för bagarens stora hund, för åkarekamparne, för lifvet i det lilla som i det stora, medan hennes egen lefnadsafton flöt stilla och fridfullt likt strömmen i hafvets sköte.

* * *

Bertha reste sig upp. Hur vackert solen sken, och här satt hon och förnötte sin dag. Tänkta ej ens på, att barnen borde ut.

När Hugo kom hem — det hade pinat honom hela förmiddagen, att han gjort sin hustru ledsen, och han började smått kapitulera om möjligheterna — var hon ej till finnandes.

Hade hon gått och beklagat sig för Mina kanske?

Hans panna mulnade.

»Frun är i trädgården», sade husjungfrun, som dukade middagsbordet.

Ett ögonblick stannade han tvåhågsen, rädd för det första sammanträffandet — så gick han raskt ut till henne. Hon stod med spaden i handen och gräde af alla krafter i den solvarma ångande myllan. Bredvid henne lågo några fleråriga växter, som hon delat för att omplantera. »Hvilken vacker högväxt kvinna hon var!» Arthur hade sin lilla kratta i handen och, båda voro så upptagna, att de ej märkte honom, ej underligt heller, så som de pratade och skrattade.

Så såg hon upp, rodnade smått, men gick emot honom, drog handsken från den hvita kraftfulla handen och sade med den varma goda blick, han så väl kände. »Jag har tänkt på, att vi kunna äta middag och qväll här ute i sommar, både lönnen och kastanjen . . .»

Längre hann hon ej, ty hans kyss afbröt meningen — aprilmolnet hade skingrats.

Det finnes i kvinnans svaghet en kraft, som mannens styrka med förväning underkastar sig. Kvinnan står naturen närmare än mannen. I trots af första Mosebok skulle jag vara frestad tro, att kvinnan gått före mannen i skapelsens ordning. Det inflytande, som hon lik som ovetande utöfvar, har delaktighet af naturens inflytelser. Stern.

Granen.

Jag står uti skogen så frisk och grön,
Om sommar och vinter lika.
Ibland jag höljs af den mjuka snön
Och rimfrostkristallerna rika,
Då liknar jag i min hvita skrud
En festligt smyckad, leende brud,
Som blott på sin älskling bidar.

Om julen jag fins i de flesta hus,
Och der så ståtligt jag siras,
Jag klädes med glitter, flaggor och ljus,
Som hedersgäst jag firas.

Omkring mig dansa så glada de små
Och klappa i händer och fröjda sig så,
Åt hvad jag har att dem gifva.

När bitter saknad i hjertat rår
Och tåredagg glindrar på kinden
Och sorgetåget så dystert går
Och klocktoner dallra får vinden,

Åt sorgen och min tribut jag ger,
Jag pryder grafven, der kistan
sänks ner,
Och följer den döde i mullen.

Med ingen i skogen jag byta må
Mitt ödes sällsamma gåta;
Är det ej ljufligt att vara få
Båd' med dem, som le och som gråta.
Nej, icke jag byter med björk och al
Och icke med blommande linden i
dal
Mitt ödes sällsamma gåta.

Och icke jag byter med skogarnes
kung,
Med eken den stolta och höga,
Som lyfter mot skyn sin krona så
tung
Och fruktar stormarne föga.
Jag är blott granen, är nöjd der-
med,
Och när jag blir gammal, jag hugges
till ved
Och brasa åt fattigman gifver.
Eline.

En glömd författarinna.

En literaturhistorisk skiss.

Det fans en period, då svenska teaterns — här närmast afsedt landsortsteatern — verksamhet var ett stycke medeltidsromantik, med riddare, som skjapade för kärleken och äran, och trubadurer, som sjöngo i mänskensvälens sina sånger till de skönas lof. Någon komisk figur släpades ogera fram bland dessa stolte riddare och fagra borgfröknar, på sin höjd »Rochus Pumpernickel» eller »Donaufrens» tokrolige Larifari. Det var den Djurströmska perioden, som bar denna romantiska färgton, och som hos de nu glesnande leden af teatervänner med minnen från 1820- och 30-talen, långt ifrån att hafva förbleknat, tvärtom hos dem återkallar stunder af ett mera idealiskt innehåll, än en senare tid förmått för dem skapa.

Få af de skådespel, som utgjorde sagda periods hufvudrepertoar, ha i svenska landsorten samt i Finland så ofta och med sådant bifall uppförts under de båda ofvann nämnda årtiondena som *Hugo von Hochberg* eller *Den ädla uppoffringen*, riddaredram i 4 akter, svenskt original. Dess förf. har den, som skrifer dessa rader, i årtal förgäfvets eftersökt; först sommaren 1887 fann han namnet i en gammal Åbotidnings annonsafdelning: *Fredrique Eleonore Baptiste*. Namnet spanas fåfängt i något literatur- eller teater-historiskt arbete, med undantag af Dahlgrens Anteckningar om Stockholms teatrar, der (sid. 615) »Baptiste, Fredrique, skådespelerska», nämnes såsom öfversättarinna af en 1-akts-komedi från tyskan.

Sporråd af upptäckten i det gamla finska bladet, har jag sedan eftersökt och funnit några data om denna alldeles bortglömda författarinna, och de följa här nedan.

Fredrique Eleonore Baptiste tillhörde måhända den i förra århundradet från Frankrike hitkomna konstnärfamilj, Baptiste, hvilken skänkt Sveriges första scen framstående representanter för såväl skådespelet som baletten och musiken. Eller måhända var hon dotter till en kungl. kammartjenare Baptiste och dennes hustru Engla Helena (1829 affiden i en ålder af 79 år).

Den ifrågasvarande mademoiselle Fr. Eleon. Baptiste debuterade å Norrköpings teater d. 18/12 1797 som Carolina i Lindegrens dram »Den försonade

fadern», som då uppfördes af Anton Olivier Hoff-lunds trupp. D. 1/2 1799 hade hon i Örebro recett: »Konstmakaren» samt »Klöfverknekt». Derefter finner man henne först 1809 i Åbo, då hon d. 12/8 f. f. g. uppträdde med Smedberg-Wickbom-Knopf-ska truppen (som »h. högh. furst Bagration nådigst behagat gifva tillstånd» att i Finlands d. v. hufvudstad spela) såsom Wilhelmina i »Enleverade fästmon» och Lisa Spetsenas i »Kapten Puff», hvarefter hon blef en mycket framstående medlem först vid fru Margareta Seuerlings, sedan vid Bonuviens och så vid A. P. Berggréns trupper i Finland. Hon egde en boksamling, ur hvilken hon under sina konstresor i detta land lemnade lån, enligt hvad man af tidningsannonser från särskildt år 1809 kan finna.

I en finsk anteckning om m:lle Baptiste berättas, att den tidens alla herrar varit pin käre i henne, och hennes umgänge hade en sådan tjuvningskraft äfven bakom ridån, att då en major Blom i Kuopio en spektakelafon infann sig på scenen, befans han ännu vid ridåns uppgång sysselsatt att bjuda kringkonfekt. Hon säges varit för sin tid och samhällsställning ovanligt bildad. I flere af de finare finska embetsmannafamiljerna var hon en värderad och omtyckt umgängesvän, enligt hvad för förf:n till denna lilla skiss omtalats från en äldre qvinlig medlem af den högt aktade släkten Cygnæus.

Hon tyckes först blifvit gift med skådespelaren C. H. Smedberg, men skilts från honom, hvarefter hon, omkr. 1819, ingått nytt äktenskap med kammarmusikern och teaterföreståndaren Johan Gustaf Lemke (f. 1790, d. i Helsingfors 1825), »en man — beskrifver honom Pinello* — med röd näsa och en liten guldfiol i knapphålet».

Hennes största betydelse torde emellertid varit såsom författarinna för scenen. Af hennes arbeten har, enl. Dahlgren, endast imitationen »Den unga enkan» spelats i Stockholm (å Munkbroteatern 28 gånger åren 1794—98), men i Finland och svenska landsorten ha uppförts det af henne efter Kotzebue bearbetade 4-akts-skådespelet »Adelheid von Wulfingen, en händelse ur det trettonde århundradets tyranni», samt de af henne författade originalstyckena »Louise eller Den af ödet på en gång gynnade och vanlottade flickan», sorgespel i 3 akt., »Den oskyldiga förmåtenheten», kom. i 1 akt., »Högmodet eller Den falska stoltheten», dramatisk familjmålning i 4 akter, »Franz von Hill eller Bröderne af det hemliga förbundet», skådespel i 5 akter (dramatiserad efter Klingers roman »Die Söhne der Finsterniss» och, såsom förut nämnts, framför allt »Hugo von Hochberg», första gången uppförd d. 20/8 1819 i Åbo och sedan länge en stående kassapjes på Bonuviens, Berggréns, Lamberts, Sjöwalls (den af Blanche odödliggjorde teaterdirektören), Carl Bromans och Djurströms spel-listor samt uppförd ända in på 1840-talet. Fru Clementine Swartz, den utmärkta f. skådespelerskan vid Kungl. teatern, har som 6-årigt barn — 1841 å teatern i Kalmar — spelat en roll, gossen Udo, i Fredrique Baptistes sistnämnda stycke.** I Linköpings-Bladet läses d. 18/2 1811 nedan stående verser af Fr. Eleon. Baptiste, det enda af henne författade, som nedskrifvaren af dessa rader upptäckt vara tryckt. Hon vistades då i nämnda stad med sin förste man, Smedberg, hvilken det året var anställd vid J. J. de Broëns trupp, som nyss invigt en nyuppförd teater i Linköping. Att fru S. ej tillhört denna trupp och uppträdt å den nya skådebanan, tyckes framgå af verserna.

I skygd af Thalias befäl,
på samma rum, der hennes offer brinna,
jag hoppades den sällhet hinna
att ock få säga mitt farväl.

Men slutan ur de systrars ring,
som blomster kring dess altar sira,
jag blott i tanken ser den afskedsfest de fira,
ser Eder bifallslagen kring
om deras panna vira
och ser det utan qual, nöjd i mitt *ingenting*.

Hvad! Utan qual! Monn' jag vill skryta?
Jag tärs ju ej af afunden —
Hvi blygas då: för qual, vid öfvertygelsen,
att lott med dem jag ville byta,
och önskan att med dem få bifallslagen bryta,
näst önskan att förtjena den?

* »Små berättelser och tidsbilder af Kapten Puff.» (Åbo 1866).

** Stycket är otryckt, men affischer öfver det samma finnas i Kungl. Biblioteket. Af de i stycket förekommande personerna — Hugo von Hochberg, Mathias von Waldenhausen, Kurt von Felsenburg, Eberhard von Turneisen, Kuno von Hohenstein, Udo, Waldemar, Adelheid, Hulda, Kunigunda, eremiter, riddare, väpnare, röfvare, herdar och herdinnor — synes, att det samma varit »högromantiskt».

Ack, under Thalias befäl
på samma rum, där hennes offer brinna,
hvi skulle jag ej såsom dess prestinna
få Eder säga mitt farväl!

Dock, af de ynnestprof I gett
skall minnet blifva mig en ära,
med tacksamhet jag går att lära
i templet, än af mig ej sedt,
der hägn Gudinnans troupe I gett,
i templet, I han byggt till Er och hennes ära.

Och detta tempel! Ljufva hopp!
Bedrag mig icke — o, jag beder. —
Jag skall dess förlåt se gå opp
och bland en annan Thalias tropp
förnyadt offer bjuda Eder.

Hennes hopp att få uppträda i Thalias nya tempel i Linköping uppfylldes ej. Följande året var hon åter i Finland, hvilket land hon sedermera aldrig tycks lemnat. Der reddes ock, 1827, hennes graf. Någon annons om hennes bortgång har man ej upptäckt, men i Wasa stads kyrkoregister för nämnda år finnes antecknad*: »Commijanskan [sic!] Fredrika Eleonora Lemke afled här i watsso 27 Juli».

Med detta, minst sagdt, »enka» epitafium har Hugo von Hochbergs författarinna hittills fått nöjas. Vi låta hennes skugga instämma i Kälunds ödmjuka förtröstan:

»Og giver min Dåd kun et useet Frö
til Digtens evige Sommer,
så lad då mit Liv forsvinde og dø...
Koraldyret lig i den dybe Sø,
jeg bygger dog med på den voxende ø
og bereder den Verden, der kommer.»

Birger Schöldström.

Julbordet.

Allt ifrån urminnes tider har julen varit en högtid, vid hvilken de germausiska nationerna i kretsen af anhöriga och vänner egnat sig åt njutningen af bordets nöjen, och vi hafva troget bevarat denna sed intill denna dag. Om också våra julmåltider icke längre kunna mäta sig med forna dagars splenderingar, hafva vi dock bibehållit det gamla bruket att till julen bjuda på vissa anrättningar, som blifvit så att säga obligatoriska. Sälunda brukas ännu på julaften att »doppa i grytan», d. v. s. äta groft rågröd, doppadt i det varma spadet af kokt skinka och salt kött, en rätt, som på biskop Brasks tid kallades »mölia», och vidare att till qvällen äta »lutfisk och sötgröt». För juldagen äro åter blåkål och skinka stående rätter.

Vi meddela här förslagsvis åt våra ärade läsarinor, som kunna finna sig intresserade deraf, ett par matsedlar för juldagarne jemte recept på ett par anrättningar, som befunnits synnerligen lyckade:

- 1.) Blåkål med frikadeller,
Stufvad lake,
Kokt sockersaltad skinka och kokt salt
bringa med potatispuré,
Stekt kyckling,
Risgrynskaka,
Krokan.
- 2.) Hvitkål med frikadeller,
Kokt torsk med smält smör,
Kokt rökt skinka med ryska ärter,
Stekt tjäder,
Blomkål à la Louis XIV,
Sockerkaka,
Glace,
Frukt.

Recept:

1.) *Risgrynskaka* för 4 personer: 2 hg risgryn tvättas i tre varma vatten och kokas med mjölk, 2

* Enl. genom lektor Gustaf Cygnæus benäget lemnad uppgift af handl. Carl Rahm i Wasa.

STOCKHOLMS DAGBLAD

Sveriges största nyhets- och annonstidning
utkommer med sju nummer i veckan

samt *talrika dubbelnummer*, hvarigenom tidningen dagligen kan erbjuda det största och mest omvexlande textinnehåll, och äfven under riksdagstiden innehålla ett rikare urval af *underhållande och nyttigt läsning* än någon annan tidning.

OBS. Tidningen har nu fått *nya, vackra stilar*.

Snabba och tillförlitliga nyheter. — Enskilda telegram och korrespondenser. — Goda referat.

Åt *följetongen, litteraturen och konsten* egnas synnerlig vård, liksom åt *gvinmans, hushållets och familjens intressen, ekonomiska, tekniska, landbruks- samt handels- och sjöfartsafdelningarna*.

I *extranumren* komma bl. a. att inflyta: lefnadsteckningar af in- och utländska personligheter, af *Harald Wieselgren* m. fl.; bref från Rom af *Pukk Munthe*, Stockholmsbilder af *Claës Lundin*, *Nikos* m. fl.; uppsatser af *Ed. de Pressensé* och *Em. de Laveleye*.

I *följetongen* komma att under närmaste tiden intagas berättelser af *Jonas Lie*, *Errol Halévy* och *Tor Hedberg* samt originalöfversättningar från *ryska*.

Stockholms Dagblads Predikobilaga innehåller nu en fullständig årgång (af omkring 60) predikningar. Den kommer att fortsättas detta år med sorgfälligt valda predikningar af in- och utländska predikanter, som *gratis* tilldelas *alla årsprenumeranter*.

Nyttillträdande årsprenumeranter, som önska få *hela* samlingen komplett, erhålla hittills utkomna predikningar mot insändande af postqvitto med intyg.

Pris för Stockholmsupplagan: 10 kr. för år, 5 kr. för kvartal.
Pris för Landsortsupplagan: 10 kr. för år, 3 kr. för kvartal, postbefordr. inber.

Annonsprisen beräknas numera sålunda: i Stockholmsuppl. 12, i Landsortsuppl. 15, i bägge upplagorna 25 öre, med *rabatter* vid större annonsering, *Större stilsorter efter särskild tariff*.

Den fördelaktigaste tidning för annonsering i Stockholm och landsorten.

Stor spridning bland de burgrna klasserna i landets olika delar.

Hushållet.

Att genast göra sur mjölk söt. I en kanna mjölk dryper man 5—8 droppar upplöst pottaska.

Att göra potatis mjölig. Om tidigt upptagen potatis är blöt och illasmakande, kan den förbättras, om man 8 dagar före kokningen sätter den i ugnen eller spisen; derigenom blifver den välsmakande och mjölig. *Anna.*

Frusen potatis lyckas man ibland att få smaklig, om man sätter den på elden aldeles utan vatten, men med tätt slutande lock, så att den kan koka i sin egen ånga. Skulle all fuktighet hafva dunstat bort, innan den är färdigkokt, bör man dock späda den med litet vatten. Läger man eljes frusen potatis i källvatten öfver en natt, så brukar den ock kunna bli användbar till kokning. På samma sätt kan man upptina frusna äpplen. *Stenia.*

Frusna ägg tina upp i källvatten, hvari man upplöst litet salt, de måste dock derefter genast användas; få de ligga sedan, så ruttna de. *Stenia.*

Lutfisk med soda. *Långa* vattenlägges 3 à 4 dygn, *helst* i å- eller bäckvatten, som är mindre hårdt än brunsvatten. 1½ Q soda, till en stor långa, löses i ljumt vatten. Den bestrykes på skinsidan med litet kalk och nedlägges i träkärl. Kallt vatten och sodaluten slås på fisken, att den öfvertäckes väl; 3 à 4 dygn ligger den deri. Upptages och lägges i å-vatten ytterl. 3 dygn. Derefter ombytes vattnet dagligen 6—8 dagar.

Lutning af fisk. *Långa* är hvitast, rödskår är äfven god, gråsej blir ej hvit. Till 2,125 kg. torr fisk tages 425 gram soda, som upplöses i varmt vatten. Då det kallnat vispas deri 3 dl. kalk. Detta hålles öfver fisken, som förut legat 3 dygn i vatten. Den får nu ligga i luten i 3 dygn. Derefter afhålles luten och vatten hålles öfver fisken, hvari den får ligga i 3 dygn. Sedan ombytes vatten dagligen och fisken kan användas efter ett par dagar. *M.*

Med. Dr ERNST SALÉN, Ögonläkare.

Bostad: Stora Vattugatan 2.
Mottagning: helgfria dagar kl.
½ 10—½ 12 f. m.

Doktor A. KULL

Riddargatan 26 A, 1 tr. upp,
kl. 9—10 f. m.; ½ 3—½ 4 e. m.
[472] (G. 24414)

ROLAND MARTIN Tandläkare

Vasagatan 10, Stockholm,
snedt emot Centralstationen. [243]

Sv. Panoptikon

Kungsträdgårdsgatan 18
öppet hvardagar och söndagar
hela dagen från
kl. 9 f.m. till 10 e.m.
[359]

Panorama international,

Hamngatan 18 B, 1 tr. upp.
(bredvid Svea-Salen)
Lördag sista gången
1:sta Serien: En resa utmed Rhen.
Nästa vecka:
2:dra serien af Verldstställningen i Paris 1889.
Entré 30 öre, barn 20 öre.
Abonnementskort, gällande för 8 besök, kr. 1: 75, barn 1: 20.
Öppet alla dagar från kl. 10—10.

B. J. LUNDBERGH, Entreprenör,

Stockholms Begravningsbyrå
(etablerad 1868)

26 Vesterlånggatan 26.

Bell Tel. 410. Allm. Telef. 2331. [598]

3 Stockholms-Tidningen är Sveriges billigaste dagliga tidning. En hvar har nu råd hålla sin egen dagliga stockholms-tidning.

Att läsas af alla.
Prenumerera på

STOCKHOLMS-TIDNINGEN

som kostar å alla postanstalter

för hela nästa år

endast 3 kronor,

hvertill komma 60 öre i postarvode.

I tidningen, hvars redaktion är: A. Jeurling (redaktör och utgifvare) och G. Hagerstolpe (redaktionssekreterare) m. fl., medarbeta flere af landets bästa pennor.

Tidningen är daglig,

innehåller *allvarligt frisinnade uppsatser i dagens frågor*; meddelar telegram och allt annat nytt, i likhet med de större och dyrare tidningarna; har god och *spännande följetong* samt vinnlägger sig särskildt om god och omvexlande läsning för *familjekretsen*.

Prenumerationspriset är: för *helt år* (öfver 300 nummer) 3 kr., *halft år* 2 kr., *fjerdedels år* 1 kr., *1 månad* 40 öre, hvertill kommer postarvode, utgörande ½ af nämnda belopp, dock minst 20 öre.

På prof

kan tidningen erhållas på *alla postanstalter* under *December* för 35 öre (postarvode inberäknadt), eller också kunna rekvireras på *samma ställen* 5 profnummer, som erhållas *gratis* mot erläggande af endast postafgiften, 20 öre.

Prenumerera i *god tid*, så att så många nummer som möjligt erhållas af

STOCKHOLMS-TIDNINGEN.

(G. 27406)

[692]

3 Stockholms-Tidningen är afsedd för en hvar och har god läsning för hvarje hem.

Öhmanska Bageriet 17 Södermannagatan 17 Julius Westerdahl

Kongl. Hofleverantör
hemsänder efter requisition till alla delar af hufvudstaden, inlagdt i paketer,
Delikatess-Knäckebröd: 60 öre pr kg. [652]
Allm. Telef. 34 97. **Do Spisknäckebröd: 44 öre pr kg.** Allm. Telef. 34 97.

Panoraman

i
Rundmålningsbyggnaden
å Djurgården är öppen alla
dagar från kl. half 10 f.m.
intill mörkrets inbrott.
[460]

Pianospel och Sång

meddelas grundlig undervisning, enligt säker metod och till moderat pris, åt elever af alla åldrar, åt nybegynnare som åt mera försigkomna. För elever från landsorten ombesörjes, när så önskas, passande bostad eller inackordering i ansedda familjer.

Ferd. Bengzon,
[651] Drottninggatan 12, Stockholm.

Sverige,

veckotidning för svenska folket. Reformvänlig, pigg o. vaken. Bilaga: Uppslagsbok för *Våra dagliga behof*, anvisningar och råd för det dagliga lifvets mångskiftande behof, *rikt illustrerad*. Stoffet till denna bilaga är hemtadt ur ett arbete, som i England på kort tid utgått i betydligt

öfver en million band.

En mycket intressant urklippsföljetong, *»Adams söner»*, innehåller Sverige nästa år. Denna följetong, jemte bilagan, skall säkerligen ställa tidningen högt i damernas gunst.

Pris helt år 1: 80, ½ år 1: 40, ¼ år 1 kr., 1/4 år 50 öre. Prenumerera i god tid och på närmaste postanstalt!
(702) Red.

Tidningen HÖHSGÅRDEN

utkommer äfven nästa år med ett nummer i månaden och blir dess innehåll minst 4- à 6-sidigt.

Hvarje postprenumerant erhåller kostnadsfritt under årets 1:sta halfår en *gratispremie*, bestående af den *»afhandling i hönsskötseln»*, som vid den skeende prisbelöningen erhåller 1:sta pris, och hvilken afhandling kommer att af föreläsningen utgivas i bokform.

Prenumerationspriset blir oförändradt eller 2 kr. 20 öre, befordringsgiften inberäknad, för helt år.

Prenumeration för nästa år mottages å *alla postanstalter och jernvägsstationer* i riket samt bör ske under december månad.

De, som till redaktionen, under adress Höbergsgatan 32 A, Stockholm, insända 50 öre i frimärken, erhålla sig gratis tillsända Höhsgårdens årgångar för 1888 och 1889.

Stockholm i december 1889. Red. [697]

Omtyckta Musiknyheter, utgifna år 1889,

till salu hos alla Hrr Musik- och Bokhandlare i Skandinavien.

För Piano.

Beaumont, Album pour 1890, Recueil de 6 Morceaux très faciles.....	2,00
Meissner, Militärsvärmeri. Uppf. i Berns' salong.....	1,50
Henneberg, Diamantbrölloppet (med Kungens porträtt) uppf. å K. Operan.....	2,00
Hallström, Gamla Minnen (med Kungens porträtt).....	1,50
Ropartz, Marche de fête (med Kungens portr.) å 4 mains. Uppf. i Berns' salong.....	1,50
Jacobsson, Fest-Polonoise.....	1,00
Güell, La Marquise de, Douce Espérance. Valse de Salon.....	1,00
Spindler, minne af Tannhäuser.....	1,25
Rummel, La Serenata de Braga. Transcr.....	1,00
Henneberg, Skeppsgossedans.....	0,75
Sedström, Elégie.....	0,75
Lange, Rhenvinets lof. Fant.....	1,00
Fexer, Valse de Salon.....	1,00
Ika, En Provence. Karaktärsstycke.....	1,00
Beaumont, Album pour 1889. Six poésies mignonnes.....	2,00
Scharwenka, Album for piano.....	1,50
Loeschhorn, 24 lätta melodiska Etuder i alla tonarter. 2 häften.....	1,50
Suppé, Potp. ur Op. Jagten efter lyckan.....	1,50
Fahrbach, Ein flotter Studio. Piano å 4 mains.....	0,75
Cramer, Potp. Konung för en dag d:o.....	2,00

Danser.

Vinterbiommor för 1890.....	1,50
Barnbalen för 1890.....	1,00
Ericson, Minne från Konstnärskarnev. Vals.....	1,00
Holtz, På begäran. Hambopolska.....	0,50
» rista Extra. Polka.....	0,75
» »Cascarinette». Hambo-polska (Ny uppl.).....	0,50
» Hal-ut! Polka (Ny uppl.).....	0,75
Pousette, Mazurka (uppf. i Berns salong).....	0,50
» Abrakadabra. Polka. D:o.....	0,50
Waldteuffel, Près de toi. Valse.....	1,00
» Immer oder Nimmer. Vals för 4 Hde.....	1,50
Pugh, »Hulda lilla». Sång-Vals.....	0,75
Ölander, »High life». Polka.....	0,75
» Modern Française med nya turer.....	1,00
Wedin, Min första polka.....	0,75
10 de mest omtyckta Hambopolskor och Scottish.....	1,00

För Piano.

Trögelins jubileumsresa.

Af Aug. Meissner.

Med stormande bifall utförd i Berns salong.....	Kr. 2,00
Langey, Mandolina, Mexikansk Serenad. Da-capo-nummer i Berns' sal.....	0,75
Lago, Humoresker.....	1,50

I juletid.

För julgranen. De små och större barnen rundt om familjebordet skola nu helt visst begynna med flitiga händer sörja för julgransgrannligheten, och därför vilja vi meddela dem några nya småsaker dertill, hvilka utan allt för stort besvär eller kostnad kunna utföras. Mycket vackra äro gyllene kedjor med dervid hängande mynt eller metallspelmärker; de senare bör man requirera i paket på 1000 stycken. Nu måste gossarne på en liten brädlapp med tillhjälp af en lång smal stål Nagel slå ett hål i hvarje mynt, och flickorna köpa hela rullar gul bindtråd. Deraf börja de med en stark virkkrok virka vanliga uppläggningsmaskor, hvarvid de, ungefär i hvar tionde eller tolfte maska, äfven baka vid ett blankt mynt. Äro tillräckligt med sådana kedjor krokade, så dragas de fram och åter i rummet, medan gossarne bestycka de små länkarne med guldbronsölsning. Dessa kedjor se mycket briljanta ut. En annan slags kedjor kunna framställas, om man skär silfver- och guldpapper i tvåfingersbredda remsor, som man allesammans klistrar vid hvar andra. Sedan klipper man remsan som till en frans tätt in till halva bredden, och drar denna frans öfver en knifsrygg, så att den krusar sig. Härefter börjar

ABR. LUNDQUIST'S

Kgl. Hof-Musikbokhandel

och Musiklånbibliotek.

Stockholm

8 Malmtorgsgatan 8.

[700]

Marscher.

Prins Gustafs Sörgmarsch. Till minne af Prinsessan Eugenie Kr.....	0,75
Prins Gustafs Sörgmarsch (sig sjelf tillägnad), utförd vid Prinsessan Eugenie's begrafning.....	0,75
Nordqvist, Carl XV:s Sörgmarsch för 4 häner (Ny uppl.).....	1,00
Schrammel, »Wien bleibt Wien», Marsch. (Uppf. i Berns' salong).....	0,50
Neidhardt, Wiener-Fiaker-marsch, d:o.....	0,50
Beuthan, Rhenvinets lof. Marsch, d:o.....	0,50
Holtz, Gåsmarschen.....	0,50

Musik

för barn och ungdom.

Barnbalen för 1890.....	Kr. 1,00
» 1889.....	1,00
Beaumont, Album p. 1890. Recueil de 6 Morceaux très faciles.....	2,00
Notbok för smått folk. 7 häft. Ny uppl.	2,00
Julkiapp till den musikaliska ungdomen, för piano.....	2,00
Spindler, Julgäfva åt pianister. Ny uppl.	1,50
Bror och syster eller Concerten i hemmet. Valda stycken för 4 händer. Ny uppl. 3 häften å.....	3,00

Närmare Julen utkomma:

För Piano.

Kirchner, Blumensprache, Lyrische Tonstück.....	Kr. 1,00
Godard, 2:me Mazurka å 2ms.....	1,50
» d:o för 4 händer.....	2,00
Mütze, Frieda Walzer.....	1,00
Eilenberger, Bersagliere-Marsch.....	0,75

För Piano.

Mozskowski, Serenata för 4 händer.....	Kr. 1,00
Latant, Kronobergs Regementes Paradmarsch för 4 händer.....	0,75
» Utförd af Kronobergs Reg:tes Musikkår i Strömparterren och Berns' salong, under anförande af Dir. W. Åström.	

Sånger.

Lago, Trastens klagan, (ded. till Grefvinnan M. Taube).....	Kr. 0,75
D:o 3 duetter för fruntimmersröster.....	2,00
Sjöholm, Nils, 2 sånger af Oscar Benzow.....	1,00
Ika, Fantasi öfver Fjärilin.....	0,75
Jacobsson, John, »Saga på kämpens hög», för baryton och piano. (Sjungen af Hr Salomon Smith).....	1,00

Den 9 innevarande December är i huset
N:r 9 Kungsgatan
öppnad
Nordisk Konst- och Slöjdutställning
— omfattande: —
Träskulptur : : : : :
: : Målningar : : : : :
: : Konstväfnader : : : : :
: : : : Dekorationsföremål : : : : :
— m. m. —

Föräldrar och Målsmän

göras uppmärksamma på den af Sv. Stenograf-Förbundet genom undertecknad för skolungdomen särskildt anordnade Stenografkursen. Priset: 10 kr. Elever mottagas från ock med tredje klassen. Närmare meddelar

Jetta Westerlind

kl. 2— $\frac{1}{2}$ 4.

(698) Nybrogatan 40, 4 tr.

På C. E. Fritze's K. Hofbokhandels i Stockholm förlägg har i dag utkommit:
PÅ EGEN HAND.
En bok för unga flickor af MATHILDA LANDEL. Pris halfkr. i öfverant utsläp 2: 25. I preltid 3: 75.
» Från Landets arbete kan med frukt skull rekommenderas som en hämning-julkiapp till handande unga flickor. De skola där hitta många kört att läsa vart på.»
A. B.

[701]

I Palm & Stadlins samt öfriga boklädor i riket:

Om Pianoundervisningen i våra dagar.

En hjälpeda för elever, föräldrar och unga lärare.

Bearbetad efter de bästa källor af

Ferd. Bengzon.

Pris 1 kr.

[660]

Försäkrings-Aktiebolaget

Skandia

Stockholm

Hufvudkontor: Mynttorget 1.

[20]

EXCELSIOR-TE.

Direkt från Hankow (China) importeradt, oförfalskadt Te af 1889 års skörd, i flere utsökta, aromatiska och prisbilliga kvaliteter. Försäljes packadt i bleckburkar, kartonger och silfverstanniol genom Specierhandlarne.

En-gros-lager hos

Otto Dahlström & Komp.

[524]

Excelsior-Te.

man att i sned vinding omveckla starkt bindgarn med det fransade papperet, så att helt och hållet krusiga, lysande små kedjor uppstå, hvilka man i lämpliga festoner hänger öfver julgransgrenarne.

Af färgadt silkespapper låter man gossarne skära 10 cm. breda och 20 cm. långa remsor, som af flickorna veckas tillsammans i smala veck, tätt på hvar andra och på båda sidor nått hophäftas med några lösa stygn. Nu drar man styckets bredsidor mot hvar andra, blåser upp den så bildade pappersbollen och klistrar samman bredkanterna. I midten af de samma drar man genom en tråd för upphängning.

Marzipan. En synnerligen omtyckt och välsmakande konfekt för julbordet och öfver hufvud för hela vintern med sina tetillställningar är marzipanen, hvilken hvarje, något van, husmoder sjelf kan laga sig utmärkt bra och betydligt billigare än den köpta. Beredningen af marzipanen är den samma, vare sig den skall vara helt hvit eller — som och brukas — brun att öfvergutas med mareng och beläggas med frukter. Man tar alltid ingredienserna, mandel och socker, i lika delar. Hvarje kilo mandel sammanblandas af 900 gram söta och 100 gram bittra mandlar; sockret krossar man bäst sjelf och siktar det så fint som möjligt; anfuksningen, som måste ske försigtigt, verkställs bäst med rosenvatten, som man köper på apoteket, omkring 1/2 liter. Äro mandlarna förvalda och skalade, så rifver man dem på ett fint rifjern, ett alltid mödosamt och långsamt arbete. Nu sättes sockret i lika vigtsdel dertill och så mycket rosenvatten, att degen håller sig smidig och ej smulas. Nu kallas den ut och formas, hvarvid man, om man ville offra pengar för några urtagningsformar, kan erhålla vackra stjernor, hjertan och andra fasoner. Utan urtagningsformar gör man de omtyckta potatisarne, små bröd, semlor, kringlor, småckor m. m. Har man flata stycken, som man enl. Königsbergemetod vill förse med marengöfvergutning och beläggning, så rullar man sig smala kantstrimlor, dem man krusar ut med en smörsporre. Med en pensel fuktar man nu marzipanstycket vid kanterna med rosenvatten, lägger kantstrimlan omkring, trycker fast den något och har så fått som en liten låda, i hvilken man nu belägger med hvad man vill ha för öfrigt. Skall marzipanen förbli helt hvit, belägger man ett skärbräde med hvitt papper, ordnar marzipanstyckena derpå och torkar dem blott i kakelugnensnischen, utan att de få bli bruna. Skola de bli bruna, tar man en stor stekpanna, lägger hvitt papper i den samma, sätter den på den ej längre för heta spiselhällen, lägger en bakplåt öfver och på denna glödande kol, under hvilka marzipanen snart får färg. Öfvergutningen kan vara olikartad, kan och läggas på dubbel. Så t. ex. ett chokladlager och deröfver ett sockerlager. Den fint rifa chokladen fuktas med helt litet rosenvatten, så att den blir en ordentlig fast deg, som man knifbladstjockt stryker in i den lilla marzipanlådan, hvarpå de så öfverbredda pjeserna något torkas i kakelugnensnisch. Sockersmeten röres äfven ut med rosenvatten och parfymas med litet citronsaft. Så stryker man ut den öfver chokladen och torkar nu i ugnen. Vill man belägga med frukt, så begagnar man endast sockeröfverdraget, låter detta torka och ordnar derpå frukten i former och färgar efter behag. *M. B.*

Soppa på svinöron. 2 à 4 öron skollas eller svedas, vattnas ur och kokas i 20 minuter i mycket vatten, upptagas och doppas så i kallt vatten. Några gula rötter, lök, selleri och persiljeblad hackas och brynas lätt med litet smör, spädes med 1/2 liter enkelt hvitt vin eller matvin och 2 liter god buljong.

50 öre. **JOS. SELIGMANN'S förlag** 50 öre.

1. <i>Gullivers resa.</i>	Ungdomens Bokskaff	7. <i>Mayne Reid, Tigerjägaren.</i>
2. <i>Tusen och en natt.</i>	En samling af de yppersta arbeten i bearbetning för barn och ungdom.	8. <i>Cooper, Hjortödaren.</i>
3. <i>Marryat.</i>	Hvarje del endast 50 öre.	9. <i>Jules Verne, Jordan runt på 80 dagar.</i>
4. <i>Schmid, Berättelser.</i>	10 delar nu utkomna.	10. <i>Oelenschläger, Orvar Odds saga.</i>
5. <i>Robinson Cruse.</i>		
6. <i>Campe, Kristofer Columbus.</i>		

50 öre. **JOS. SELIGMANN'S förlag** 50 öre.

Svenska Kvinnoföreningens Konstlotteri,
bestående af 97 originalmalningar, utgifna af framstående konstnärer.
Totalvärdet **30,500 kronor.**
Priset pr lott **1 krona.**
Lottor till salu hos de flesta bokhandlare i riket. Beställningar från landsorten torde åtföljas af porto.
C. Fritze & K. Hofbokhandel, Hufvudkommissionär.

[693]

CARL MALMBERG'S
välrenommerade HANDSK-AFFÄRER
rekommenderas.
Pris å billiga **Handskar,**
för hvilkas hållbarhet ansvaras:
4 knappar, breda silkesömmar kr. 1: 50
5 snörknäppen, d:o d:o kr. 2:—
6-knapps Mousquetaires ..... kr. 2:—

Billigaste priser å alla slag af **Vinterhandskar.**

BUTIKER:
5 Sturegatan 5,
24 Södermalmstorg 24,
45 Vesterlånggatan 45.

Handskar hemsändas vid requisition pr Telefon: 22 46.
[262]

Jul-Realisation
11 Regeringsgatan 11.

Eleganta Plyschskrin, Handskrin, Syskrin, Arbetsväskor, Toalettprydnader.

Nyheter i Barber, Svandunskragar, moderna Eiffelgarnityr, Eiffelspetsar, Tyllgarnityr, Barnkragar, Damkragar från 3 kr. duss., Ägretter till håret, eleganta Förkläden i Spetsar och Siden från 2: 50, dito enklare 75 öre och 1 kr., Hushållsförkläden af goda tyger 1 kr., Barnförkläden, nya, nätta modeller, virkade Mössor, Näsdular med bårder 2 kr. duss., Fantasi-Muffar, Låderskärp, Brickdular, ritade och färdiga, Antimakassar, Byrådular och Borddular.

Snörlif la Coquette,
höga och välsittande, som göra utmärkt god figur, utan att behöfva hårdt tillsnöras, med fiskben, från 3: 50.

Fodrade Vintervantar 50 öre, Ylletrikåvantar, 4-knapps, 60 öre, Ylletrikåvantar, 6-knapps, med breda sömmar, 90 öre, starka Skridskovantar, alla nummer, Ylledamröjor, finare och enkla.

Till montering:
Silkesplysch 2:10 metern, Sidensarges 1:50 metern, Sidenband, alla färger och bredder, Brickdukspetsar 16 öre metern, Antimakassarspetsar 30 öre metern, breda Tyllspetsar till Lampskärmar, Sidentaff i alla färger och Lampskärmsställningar m. m.

OBS. Som jag framdeles icke kommer att föra Handskar, Solfjädrar, Teatermössor, borts slampas hela nuvarande nyss inkomna lager till och under inköpspris.

EMMA GJÖRLING,
11 Regeringsgatan 11. [682]

Fin affär!
Endast 13,000 kr. fordras för att köpa en verkligt god landegendom, hvarå blott finnes hypotekslån.
Upplysningar af egaren E. O. L., Axvall, p. r. [691] [G. 6838]

Inackordering
kan erhållas i godt hem för en eller tvänne ynglingar eller flickor, annars äldre personer, som sätta värde på vänlighet och omvårdnad. Priset moderat. Utmärkta referenser finnas. Svar till »A. B.», Iduns redaktionsbyrå. [687]

Bort med liktornarne!
Deletor.
Ett nytt, osvikligt, smärtfritt liktornsmedel (bättre än *Collodin* och alla andra liktornsmedel) borttager fullkomligt liktornar med roten inom kortaste tid. Inlagd i eleganta kartonger har *Deletor* den stora fördelen framför alla dylika medel, att man ständigt bär det på sig. Hvar och en som har liktornar skall skatta sig lycklig efter att hafva använt *Deletor*. Hvarje kartong kostar 1 kr., som insändes som postanvisning eller i sparmärken. Post- o. telegrafadress »Deletor», Mörsil. [623]

Nytt svenskt original.
På P. G. Bjurströms förlag i dag utkommit:

Kontraster.
Oförargliga Käserier och Humoresker af **Max.**
Pris: 2 kronor.
Denna författares föregående arbeten hafva blifvit varmt förordade af Sigurd och mottagits med välvilja af både publik och kritik, hvarför vi våga hoppas få Kontraster en liknande framgång.

Hvem vill behaga?
En vänlig rådgifvare för alla, der författaren valt till motto Schillers vackra tänkespråk:
Skönheten vinner beundran — Behaget vinner kärlek.
Boken har i sitt hemland, Danmark, väckt stort upseende: första upplagan har utgått med 10,000 exemplar.
Pris: 1 krona.
Bokens innehåll är följande:
I. Pannan. II. Ögonen. III. Näsan. IV. Munnen. V. Hakan och kinderna. VI. Öronen. VII. Hyn. VIII. Bysten (barn, hals och armar). IX. Armar och händer. X. Figuren och fötterna. XI. Hår och skägg. XII. Minspelet. XIII. Sätt, hållning och röst. XIV. Toaletten. [695]

Sparsamma Fruar.
Härmed tillkännagifves att jag efter min moder Fru B. Sundemans fränfalle öfvertagit den *Ylleaffär* hon bedref i nr 11 Artillerigatan. Ull och gammalt ylle mottages hädanefter till spånad. Väfnig af tyger, scharlar, flitar m. m. hvarje dag i Klara Norra Kyrkogata 12, 1 tr. Hvar och en får sitt ylle tillbaka i form af garn.
Hildur Andersson,
född Sundeman,
Telefon 497. [697]

2 à 3 möblerade mattbelagda rum, tambur, kök, nutidens bekvämligheter. Servis, godt piano. 14 A. Stadsgården, 2 tr. till venster. [685]

När detta kokas, läggas örnen och en knippa persilja, timjam, körfvel, gräslök och lagerbärsblad, endast några blad af hvarje sort. Det kokas sakta, tills de äro möra, då soppan silas och det feta afskummas. — I en annan gryta brynas 2 skedar smör och 3 skedar mjöl, uppspades med buljongen, kokas upp, hvarpå man lägger ett stycke skinka och kokar en timme. Det feta afskummas, och soppan silas; derpå läggs de finskurna örnen, en knifsudd cayenne och 1 vinglas madeira tillsätts; allt kokas några minuter. Soppan anses god.

M. B

Hur jag packar mina julklappslådor. När de för aflägsna anhöriga och vänner afsedda julklapparne ligga färdiga att afsändas, så gör det mig alltid en särskild glädje att packa in dem riktigt vackert och sinnrikt. Sedan de olika sakerna, allt efter sin art och beskaffenhet, sorgfälligt inpackats i halm, hö eller snyggt papper, fyller jag mellanrummen med gröna granqvistar och pappersrensor. Det öfversta lagret måste vara allra vackrast. Det består af torkad mossa och små granqvistar. Deröfver strös löst flockar af vitt vadd och en mängd brokiga, med saxen krusade pappersrensor. Äfven små stycken af staniolpapper taga sig väl ut mot den gröna grunden. Är lådans innehåll uteslutande bestämdt för barn, så kunna äfven konfektkärl, bisquits o. dyl. strös ut öfver mossan. Till och med små pappersblad, afskrifna skämtsamma rim, lägger jag understundom mellan de fina, glittrande barnen. Sådana verser äro exempelvis:

I god mening en liten skänk.
Från hjerta till hjerta kärlekslänk!

Den skimrande ytan i djupet gömmer
Skönare skatter, än hjertat drömmar.

Sök flitigt, gif noga akt,
Trägen vinner, så är det sagdt.

Tåligt, tåligt, barnet mitt,
Snart är hela riket ditt!

Under mossa och grönan gräst
Christbarnets gåfva finner du visst.

Denna i det hela föga besvärliga metod att packa in har hittills beredd ej blott mig sjelf, utan ock mottagarne mycken glädje. *Elisabeth.*

Julskinkan bör vara prydlig och apettitlig. Jag erhöi en gång af en väninna en stor, kokad sådan, som var ett praktstycke i sitt slag. Den låg på en karott med ett underlag af granris. I den glänsande bruna svålen voro på lika mellanrum fyrkantiga små stycken urskurna, så att skinkan såg ut som ett schackbräde. Upptill vid benet var den prydd med en rosett af röda atlasband och en liten bukett konstgjorda blommor. Man hade riktigt svårt förmå sig sätta knifven till det lilla konstverket, men när den väl kommit dit — aldrig har en skinka smakat delikatare! *»Gumman».*

Innehållsförteckning:

Gammal julhymn; efter det latinska originalet »Dies est letitie» tolkad af C. W. Modin. — Namnsdagen; en julbild ur allmogelivet af Ave. — Iduns medarbetarestab; af Frithiof Hellberg. — Sne; dikt af Helena Nyblom. — Qvinnans politiska rösträtt; af Rafael Hertzberg. — Julafton; skiss af Elisabeth Kuylenstierna. — Hvad damerna talade om; skiss af Georg Nordensvan. — Julafton bryter in; poem af Karl Åkermark. — Männe förgäfvos? Ett litet vinterstycke af Mathilda Langlet. — En solstråle; af Hm. — Systrar; skiss af Johan Nordling. — Augusti; en naturskildring af Anna Christenson. — Qvinnövningskap; af Adolf Hellander. — Spinnvisa; poem af Amalia Fahlstedt. — För att glömma; skiss af Anna Wahlenberg. — Julseder. — Ett hem; skiss af Elna Tenow. — Bleuette. Komposition för piano af Markisinnan de Giell. — Stockholm; poem af Daniel Fallström. — Iduns panoptikon; af Scævola. — Julrosor; af R. — Aprilmolnet; Skiss af Vilma Lindhé. — Granen; poem af Elvne. — En glömd författarinna; kulturhistorisk studie af Birger Schildström. — Julbordet; af O. H. D. — Glöm ej de fattiga; af Maria. — Handarbete. — Matlagning. — Bakning. — Huskurer. — Toaletten. — Bostaden. — Tvätten. — Slagt. — I Juletid.

IDUN
utgifves fortfarande af
FRITHIOF HELLBERG
och med bidrag af de förnämsta manliga och qvinliga medarbetare, bland hvilka må nämnas:
Mathilda Langlet, Eva Wigström (Ave), Héléne Nyblom, Elna Tenow, Anna Wahlenberg, Vilma Lindhé, Amalia Fahlstedt m. fl.; dir Rafael Hertzberg (Helsingfors), Georg Nordensvan, Johan Nordling (red. sekret.), Birger Schöldström, Adolf Hellander, L. A. Ahlgren (Scævola), Daniel Fallström m. fl.

IDUN
bör finnas
hos
hvarje bildad
qvinna,
i hvarje bildadt
hem.

IDUN
meddelar talrika uppsatser i allt, som rör qvinnan och hemmet.
Qvinligt porträttgalleri
med porträtt i hvarst eller hvarst annat nummer.
Intressanta berättelser o. följetonger.
Hundratals husliga rön o. råd.
Mycket gouterad afdelning för frågor och svar.
Kostnadsfria läkareråd af en praktiserande hufvudstadsläkare m. m. m. m.

IDUN
utkommer hvarje fredag i 12-å 8-sidigt format, tryckt på fint, glättadt papper;
IDUNS Mode- och Mönster-Tidning
en gång i månaden, 8-sid. o. rikt illustr. samt med en rikhaltig mönsterbilaga.

IDUN
»damernas egen tidning»
samt
IDUNS Mode- och Mönster-Tidning
utgifvas år 1890 till följande pris:

För
halfva priset
erhålla Iduns abonnenter (och endast de!) den eleganta och rikhaltiga
IDUNS Mode- o. Mönstertidning.
Då denna eljes kostar 5 kr. pr år och 1: 25 i kvartalet, få Iduns abonnenter densamma för 2: 50 pr år eller 65 öre i kvartalet.

IDUN
är
Skandinaviens
mest spridda tidning för fruntimmersvärlden.
IDUNS Mode- och Mönster-Tidning
är Skandinaviens billigaste modetidning — för så vidt prenumeration sker i samband med Idun då priset endast blir 65 öre i kvartalet. Se annonsens midtfält!

Idun med Modetidningen	Idun (ensam)	Modetidningen (ensam)
1/1 år..... kr. 6: 50	1/1 år..... kr. 4: —	1/1 år..... kr. 5: —
1/2 »..... » 3: 25	1/2 »..... » 2: —	1/2 »..... » 2: 50
1/4 »..... » 1: 65	1/4 »..... » 1: —	1/4 »..... » 1: 25

befordringsafgiften inberäknad.
Prenumeration torde ske oförtöfvadt.

Upplagan
utgör nu inalles
11,000 ex.
deraf postupplagan (enl. officiella siffror)
7,650 ex.
Densamma utgjorde vid 1888 års utgång endast 4,750 exemplar.

IDUN
har
uteslutande
fasta abonnenter,
inga lösnummerköpare.
Bästa och billigaste annonsorgan
för dem, som önska träffa qvinnorna och hemmen med sina annonser.
Byrå och expedition:
48 Drottninggatan 48.

Aftonbladet 1890 Sextionde årgången.
Talrika ledande artiklar. Lifliga skildringar af dagens händelser. Snabba nyheter. Enskilda telegram. Många korrespondenter. Underhållande följetong. Affärs- och sjöfartstidning. **Stor annontidning.** Arsprenumeranter gratis den vackert utstyrda uppslagsboken »Medborgarens årsbok 1890» af Gustaf A. Aldén.
Hufvudredaktör: **ERNST BECKMAN.** Innehåll bland annat: personal och statistiska uppgifter för Sverige och utlandet, minneslista för 1890, viktigare händelser 1889 m. m., m. m.
Nyttillräddande årsprenumeranter i landsorten å **stora** upplagan erhålla, efter insändande till byrån af postqvitto med intyg, gratis den under förra året införda **högst intressanta** följetongen **Lånta Fjädrar** af F. Anstey, 294 sidor stor oktav (motsvarande ett boklädspris af minst 2: 50.)
Stora uppl. 12 kr., fjerded. år 3: 50, 1 mån. 1: 25. **Lilla** (landsorts-)uppl. helt år 7: 50, fjerded. år 2 kr., 1 mån. 75 öre.
Aftonbladet meddelar särskildt talrika **Stockholmsbilder, interviewer och kåserier.**
Prenumerantsamlare och lösnummerförsäljare goda villkor. Anmälan Klara Vestra Kyrkogata 7.
Märk! Stora upplagan går i press samtidigt med de för följande dag daterade morgontidningarnas landsortsupplagor. Aftonbladet har gått i författning om anskaffande af en ytterst snabbtryckande Rotationspress, efter hvars erhållande tidningen beräknas, trots upplagens storlek, kunna tryckas och till hela sin talrika läsekrets expedieras på något öfver en timme i stället för tre.
Obs! I början af nästa år: Skildringar från Egypten af G(ustaf) R(etzius).
Profprenumerera för en månad med 75 öre å Lilla (landsorts-) uppl. eller å Stora med 1: 25. [681]

På **Wilhelm Billes** förlag:
Huru männen fria.
 Den ödesdigra frågan med dess svar
 af
Agnes Stevens.
 Pris 2: 25.

Böcker för ungdom
 på **Wilhelm Billes** förlag:
Kalle Hjelms barndomsminnen, af honom sjelf berättade. Upptecknade af *C. O. Berg*. Med talrika illustrationer. Pris karton. 1: 50.
Vid Klippforsen. Berättelse af *Johanna Spyri*. Pris karton. 50 öre.
Wiseli finner rätta vägen. Berättelse för barn och barnvänner. Pris karton. 2 kr.
Sina. Berättelse för unga flickor. Pris karton. 2: 50.
Bissula. Berättelse från folkvandringarnes tidehvarf af *Felix Dahn*. Pris häft. 2 kr., inb. 2: 75.
Nunnekriget i Poitiers. Berättelse från folkvandringarnes tidehvarf af *Felix Dahn*. Pris karton. 1: 50.
Louisiana. Berättelse af *Fr. H. Burnett*. Pris karton. 1: 50.
Ovälkommen af *Fl. Montgomery*. Pris karton. 3 kr.
Nederländernas frihetsstrid. Historien om den Nederländska republikens uppkomst af *I. L. Motley*. Pris häft. i 4 delar 15 kr., inb. i 4 band 21 kr. [684]

Hvar finnes maken
 till "*Examinator*", lärorikt och nöjsamt tidsfördrif för ung och gammal? Ingenstädes! Något sådant har den ärade allmänheten icke sett. Examinator ger sjelf roande och lärorika frågor och svar, är en prydnad i hemmet och kommer att köpas af alla. Emedan både uppfinning och tillverkning äro svenska, kan den säljas så oerhördt billigt som **2 Kr. pr st.** Requirera genast, ty de massor order, som ingå, göra det annars omöjligt expediera dem till jul. Kan endast fås hos mig eller mina Agenter. Ingående order expedieras i den ordning de inkomma. Expedieras endast, om förskottsliqvid insändes till

John Fröberg, Finspong.
 Vid större parti rabatt!

Om 20 öre i frimärken insändas till **Skaandinavisk Modetidning**, Stockholm, erhålles pr om-
BARA 20 ÖRE.
 gående ett elegant 20-å 24-sid. profnummer i fint koloreradt omslag af den löpande årgången.
 Endast n:r 1 — det präktiga **brudutstyrseln** — betingar ett pris af **40 öre**. Tio n:r lemnas för 1,50; 20 för 2,50.
ÖRE

GULD- Silfver-, Granat- och Fantasi-arbeten.
 Stort lager. Billigast hos **J. A. BOIJE**, Vesterlånggatan 45. [605]

Utförsäljer alla nu moderna **Damkappor** uti **Mattelasé, Brokad, Plysch, etc.**

Eleganta Promenadrockar och Paletots uti moderna färger, fodrade med ylle eller siden, vadderade Supé- och Aftonkappor, Gråverkspelskappor.

GUSTAF HOLMBLOM

KAPP-AFFÄR

Ett större lager af såväl eleganta som enklare **Dam- och Herr-Morgonrockar** utförsäljas från 10 till 50 kronor pr stycket.

38 Vesterlånggatan 38 nedra bottan, 1 och 2 tr. upp.

Alla moderna **Damkappor, Plysch, Brokad, Mattelasé** utförsäljas. [653]

Paraplyer. Sveriges största lager af alla brukliga kvalitéter

ROSENBERGS

utförsäljes nu till julen till ofantligt billiga priser.

17 Tyska Brinken 17.

Parasoller. HALFSIDEN-Paraplyer (gloriosa) [587]

i stort parti till **kr. 3,50 pr st.**

Paraply-Magasin. 22 Drottninggatan 22.

Nyheter! **Maltose Pumpernickel.**

Pumpernickel är ett öfver hela Tyskland välbekant, af råg tillverkad bröd, som aldeles skiljer sig från vanlig ankarstock derigenom, att det har undergått en särskild bakningsmetod, som gör det värdefullare som näringsmedel och samtidigt mycket lättsmält. Dessutom har mitt fabriks näringsvärde genom tillsättning af *Maltextrakt* blifvit ytterligare förhöjdt. *Maltose Pumpernickel* håller sig frisk i lång tid. Försäljes å 25 öre pr st. i min hufvudförsäljning och filialerna.

17 C. W. SCHUMACHER, 17 [445] Norrlandsgatan

Eleganta Presentkort å **IDUN** samt **Iduns Mode- och Mönstertidning** för år 1890

tillhandahålles endast å Iduns byrå, Drottningatan 48.

Pris:

Idun med Modetidningen:	Idun ensam:
helt år ..... kr. 6: 50	helt år ..... kr. 4: —
halft år ..... » 3: 25	halft år ..... » 2: —
kvartal ..... » 1: 65	kvartal ..... » 1: —

befordringsafgiften inberäknad.

För requisitioner från landsorten, som lättast ske medels postanvisning, då å postanvisningen den persons namn och adress utsättes, hvilken skall hafva tidningarna, tillägges till ofvanstående pris 25 öre som öfverflyttningsafgift. I hufvudstaden kunna requisitioner likaledes ske pr bref eller brefkort, om porto bifogas.

Med utmärkt högaktning
Frithiof Hellberg,
 Redaktör och utgifvare. [679]

RAMLOSA

Min nya priskurant öfver rikhaltiga förråd af alla slags plantskoleartiklar är nu utkommen [433] och tillsändes franko. Helsingborg i sept. 1889.

N. P. JENSEN

Non Plus Ultra.

Guldmedalj London 1884.	Guldmedalj London 1885, Prisbelönad Antwerpen 1885.
	Prisbelönad Köpenhamn 1888.

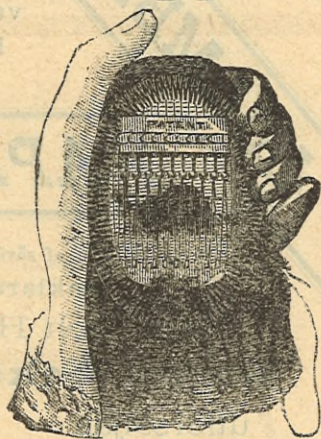
Arraks-Punsch Medaille d'Or belönad med **Guldmedalj** (Första priset) vid Verldsutställningen i Paris 1889. [668]

Ovilkorligen den nyttigaste Julklapp.

Alldeles nytt! Handväfapparaten (The Patent Darning Weaver) för stoppning af strumpor, duktyg m. m.

Pris: 2,50.

Sändes portofritt till landsorten emot insändande af 2,80.

TRADE MARK. Handens ställning vid arbetet.

Utfaller apparaten icke till belåtenhet, taga vi honom till baka, om han portofritt återsändes.

Oumbärlig i hvarje hem.

Sparar tid och ögon.

Gör strumpstoppning till ett nöje.

Lagar duktyg och servietter utmärkt vackert.

Obs! Order emottagas äfven genom IDUNS UT-RÄTTNINGSBYRÅ, Stockholm.

Ett barn kan på apparaten stoppa strumpor bättre och på mycket kortare tid än en äldre kan på det gamla viset. — Tryckta beskrifningar på apparatens användande samt flere uttalanden från utlandets press m. m. bifogas hvarje apparat. Säljes endast hos

Stockholm 8 Sturegatan 8.

PERCY F. LUCK & Co.

Stockholm 18 Jakobsgratan 18. [659]

Etui- & Portföljfabrik.

Specialaffär

för alla slags monteringar.

Telefon 49 70.

36 & 38

Hamngatan STOCKHOLM.

Eleganta julpresenter.

Svensk tillverkning.

Goda varor. Billigt pris. Ferm expedition.

[625]

OTTO GILLBERG

Permar till Idun 1889

finnas nu tillgängliga i på samma gång elegant och praktisk utstyrel, så att dam och smuts ej häfta vid dem.

De tillhandahållas dels i blått och guld, dels i rött och guld med klothrygg. Priset är i år

1 krona 25 öre.

Inga permar expedieras, utan att beloppet först insändts antingen medels postanvisning eller ock i sparmärken (ej frimärken!). Efter erfarenheten från förra året, vilja vi enträget uppmana Iduns läsarinor att med första insända sina requisitioner, på det de må vara säkra om att ej komma, sedan upplagan, som på förhand bestämmes, är slut-såld.

Obs! Dem af Iduns läsarinor, som sakna nr 7 och 9 för detta år, meddelas, att dessa nummer komma att nytryckas på nyåret, för så vidt minst 100 anmälningar härom, åtföljda af requisition på permar, ingå. För öfrigt kunna öfriga nummer af årgången erhållas till komplettering mot insändande af 15 öre i frimärken pr nummer. Permar till Idun kunna ock användas till

lämplig julgåfva.

Med utmärkt högaktning

Frithiof Hellberg

Red. o. utgifvare af Idun.

Hvad skall jag gifva mina fruntimmer till jul?

På Adolf Bonniers förlag utkommer till Julen:

Rådgifvare för husmödrar.

En samling råd och upplysningar för hemmet och hushållet.

Bearbetning från tyskan af O. H. D.

Med 68 upplysande träsnitt. Pris: 3: 50, inb. 4: 50.

Ur det rika innehållet anför vi:

Våra näringsmedel och deras näringsvärde. Inköp af näringsmedel. De råa näringsmedlens förvaring. Inläggning och konservering. Näringsmedlens tillredning. Vattnet i hushållets tjänst. Kokkärl och husgeråd. Arten och beredningen af olika slags blandningar. Spiseln och kachelugns skötsel. Ordningen i hushållet. Tvättens behandling. Fläckars borttagande. Sprit- och fotogénlampors behandling. Striden mot ohyra i huset och köket. Praktiska vinkar för varma och kalla dagar. Helsevärden i familjen. I sjukrummet.

Ett omfattande uppslagsregister underlättar bokens användande.

Bästa julgåfva för damer! (670)

Wilhelm Billes förlag:

Nya arbeten af svenska författare.

VÅR DANIEL

DIKTER

och andra dikter

af

EDV. FREDIN.

K. A. MELIN.

Pris häft, 3 kronor, inb. 5 kronor.

Pris häft. 2: 25, inb. 3; 25.

Ur Onkel Adams portfölj.

Efterlemnade skrifter

i urval

af

C. A. WETTERBERGH.

Pris 4: 50.

Prinsessan och Svennen.

Fattigt folk.

Sagodikt

Berättelser

af

af

K. A. MELIN.

G. af Geijerstam.

Rikt illustrerad.

Andra samlingen.

Pris kart. 2: 50, inb. 5 kr.

(689)

Pris 2: 75.

BIKUPAN
Klarabergsgatan 23
Julexposition

[667] af vackra och nyttiga Fruntimmersarbeten.

AUG. HOFFMANNS
Pianofabrik och Magasin,
50 Regeringsgatan 50.
Obs. Generalagent för världens första pianofabrik [632]
Steinway & Sons, Newyork.

Ett guldhalsband med medaljong finnes till salu i leksaksboden, Vesterlånggatan 66. [690]

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris —

Iduns Uträttningsbyrå

ombesörjer genom fullt kompetenta personer uppköp i alla möjliga branscher gratis åt Iduns och Skandinavisk Modetidnings abonnenter och för uppdrag åt andra mot en obetydlig ersättning. Alla saker skickas mot efterkraf och få returneras (dock genast) mot fraktkostnaden. Dubbelt porto torde medsändas. [241]

12
kronor i stället för
20

Af
JESU LIF
En julgåva för kristliga familjer
Tolf konstnärligt utförda teckningar af
Heinrich Hofmann,
inlagda i en finfin guldpresad kartong
finnes ännu kvar
en obetydlig restvpplaga.
Obs. Arbetet, hvars bokladspris är 20 kr.,
erhålls numera endast genom Iduns Expedition för det oerhördt billiga priset af
endast 12 kronor.
Sändes mot efterkraf eller efter mottagen kontant likvid.
[633] Iduns Expedition.

Passen nu på,
HUSMÖDRAR,
medan sjöfarten är öppen, och förskaften Eder utaf min så omtyckta
1:a Gotlands novemberfångade
Strömming.
Fås franko Stockholm till 12 kr. för 1/2 och 7 kr för 1/4 tunna.
EMIL KROKSTADT,
När.
[635]

Husmödrar!

Försöken *Th. Winborg & Cris* i Stockholm tillverkningar af

Concentererad
Ättika
på flaskor för utspädning.
Senap,
blandad efter engelsk och fransysk smak, flere sorter.
Beefsteaksauce.
Soja,
flere gånger prisbelönade och fullt jemförliga med de

bästa utländska fabrikat. Tillhandahållas hos Hrr specerihandlare. [95]

Lämplig Julpresent!!

"Sjelfbindaren", afsedd för inhäftning af Musikalier, bar i dagarne blifvit tillgänglig i marknaden.
"Sjelfbindaren" sätter hvar och en i tillfälle att sjelf inbinda sina musiklister utan att på något sätt behöfva söndersticka dem.
"Sjelfbindaren" förekommer den i hvarje familj vanliga olägenheten afsöndriga nothäften.
"Sjelfbindaren" tillverkas i 3 kvaliteter till pris resp. 3, 4 & 6 kr. af *R. W. Stare*, Fabrik för Räkenskapsböcker, *Klarab.-g. 37*.
"Sjelfbindaren" säljes hos hvarje Musik- samt de flesta Bok- & Pappershandlare.
[689] [G. 27514]

"MUSIK FÖR HEMMET"

utkommer veckvis och innehåller värdefull musik. *Elegant utstyrel!* Finnes i alla boklädor och större tidningskontor. Annonser för bilagan insändas till Redaktionens byrå samt genom Gumælii Annonsbyrå.
Pris pr år 6 kr., pr kvartal 1,50 och lösnummer 15 öre. Prenumerera å posten för 4:de kvartalet (13 nummer) för 1,50.
Stockholm i oktober 1889.

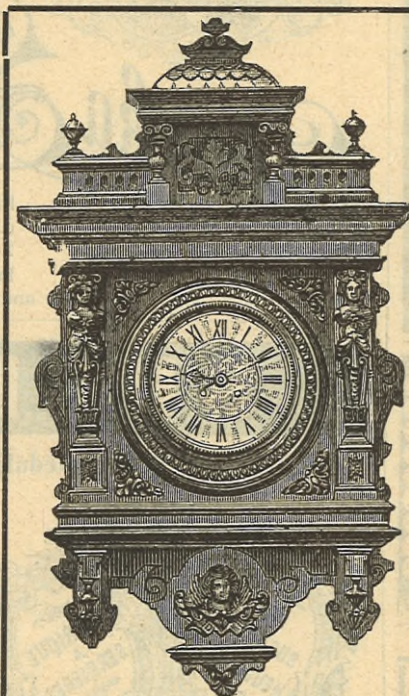
601] Redaktionen af »Musik för Hemmet».

Skandinaviska Orgelfabrikens KAMMARORGLAR

äro enligt vårt lands mest framstående orgelkännares utlåtanden de bästa, som hittills tillverkats i Sverige. Dessa orglar voro ock de enda, som vid senaste Köpenhamnställningen prisbelöntes med medalj. Största lager i Skandinavien.

Skandinaviska Orgelfabriken,
Kontor och Utställning:
Stockholm, **Mästersamuelsgatan 24.**
[627]

Moderna Sals-ur från 55 kr.

C. F. Laurins Söner

Etablerade 1844.

Urmakare o. Urhandel.

63 Slussplan 63. Telefon 21 49.
Försälja goda, justerade

Ur
med 2 års garanti.

- Silfver-Cylinder-Ur ..... fr. 18 kr.
- » Ankar-Ur ..... » 26 »
- Guld-Dame-Ur, uppdragning i bygeln ..... » 45 »
- Guld-Herr-Ankar-Ur ..... » 40 »
- Regulatorer, lod, slagv. .... » 40 »
- » fjäder ..... » 17 »
- Amerikanska Pendyler ..... » 18 »
- » Skepps-Ur ..... » 7 »
- » Väcker-Ur ..... » 6 »
- Talmi-Urkedjor ..... » 2 »
- Nickel- » ..... » 75 öre
- Urnycklar, Medaljonger. Glasögon, Pince-nez. Thermometrar. Marin- och Teater-Kikare.

C. F. Laurins Söner
Urhandel. [604]

Klädningsstyger
Profver kostnadsfritt.
Rekvizitioner fraktfritt.
OBS. Modellblanscher åskölja profverna.
FR. MARCUS
Kongl. Hofleverantör.
STOCKHOLM.

[536]

Husmödrar!

Kasten aldrig bort gammalt stickulle! Undertecknad emottager jemte ull äfven gammalt ylle till spinning, väfning (för hand), schal- och filtberedning. Hos mig spunnet s. k. trasgarn är bevisligen det bästa och vackraste, som kan erhållas. Spånadslönen den billigaste i Stockholm. Beredningen af filter öfverträffad.

Otto Elmgren,
Vesterlånggatan 66.
[293]

Engelska Magasinet

är flyttadt till 49 Regeringsgatan, 1 tr. Höstlagret nu inkommet. [532]

Intubi-Kaffe

är det erkänt bästa, billigaste och helsosammaste kaffesurrogat. Finnes i hvarje väl fournerad specerihandel i Stockholm och landsorten samt i parti och minut hos

Stockholms Kaffeaktiebolag. [284]

Kom och profva

vårt ängrostate och malda Hus-hällskaffe å 95 öre pr 1/2 kilogram = 80 öre pr skålp. Beredt af prima Java eger det en fin och angenäm smak, är helsosammare än vanligt kaffe samt medför genom sin dryghet ytterst stor besparing.

Stockholms Kaffeaktiebolag,
N:r 4 Klara Östra Kyrkogata N:r 4.
Allm. Telefon 244. [285]

GUSTAF HOLMBLOM KAPP-FABRIK

38 Vesterlånggatan 38
Nedra botten, 1 o. 2 tr. upp. [207]

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in- och utländska utmärkta Fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Aldre Pianos tagas i utbyte.
OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechtens berömda fabriker.
GUST. PETERSSON & Komp.,
38 Regeringsgatan 38.

Flyglar, Tafflar och Pianinos från **J. G. Malmsjö.** [35]

Snörlif.

Snörlif
à la Princesse.
à la Sylfide.
à la Linnéa.
Väfda.

Alla dessa Snörlif äro af utmärktaste qualité och göra en särdeles vacker figur, utan att behöfva hårdt tillsnöras. Finnas mycket höga, äfven låga, till billigaste priser hos

Gustaf Mellbin,
9 Hornsgatan 9.
47 Vesterlånggatan 47.

[617]

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris — enligt öfverenskommelse mellan Redaktionen och de flesta af Iduns annonsörer.

**E. J. ANDERSSONS
PIANOLAGER**
Försäljning och Uthyrning
Mästersamuelsgatan 26, Stockholm. [41]

Alla till Julen utkomna Musikalier finnas på lager.

Allm. Telef. 26 66.

GEHRMANN & CO.
(f. d. Julius Bages Musikhandel)
Stockholm, Storkyrkobrinken 16, (hörn af Riddarhuset.)
Musik- Instrument & Stränghandel samt Musiklånbibliotek (cirka 75,000 nummer)
Abonnementsvilkoren för enkelt musiklån äro:
för helt år 10 kr., halft år 7 kr., kvartal 5 kr., månad 2 kr.
Abonnenter i landsorten erhålla dubbelt antal nothäften. [680]

Eleganta Presentkort
(med ett musikstycke)
säljas från 1 kr. till högre pris.

Särdeles lämplig julgåfva åt damer!

Omtyckta Musiknyheter
för Piano.

Sérénade italienne af Del Valle de Paz 75
Titania, Capriccio af Halley 1:-
Otello, Potpourri af Verdi 1: 50

Dansmusik:
Mins du? Vals af Ducommun 1:-
Från Rivieran, Vals af Ivanovici 1:-
Cerise, Vals af Deacon 1:-
Lena, Vals af Bucalossi 1:-
Tennis, Polka af v. Stedingk 50
Lycka till! Polka af Kjellander 50
Med Chic, Polka af Stark 50
Midnatts-Polka af Waldteufel 75
Maria, Hambopolska af Sjöberg 75
Friskt lif, Hambopolska af Manveloff 50
Isabella, Schottisch af Seddon 50
Revy-Fransäs af Berens 75

Marscher:
Wien bleib Wien af Schrammel - 50
Det unga Sverige af Kjellander - 50
Kantonementsmarsch ur »Flickornas Gossar» af Kjerulf 50
Le Père la Victoire, Fransk marsch af L. Ganne:
för Piano, 2 händer - 75, 4 händer 1:-
& violin 1:-, Piano & flöjt 1:-

Requisitioner från landsorten ä o fvanstående populära musiknyheter expedieras, om de öfverstiga 3 kr., **fraktfritt.**

Stort lager af Instrumenter och Strängar.

10% För hushåll att beakta. 10%

Vid kontant köp lemnas å alla i vår priskurant upptagna artiklar

rabatt 10 procent,

äfven om endast en liter spirituosa eller en butelj vin tages.

[493]

10%

Leffler & Co.

Vinbolaget Brages efterträdare.

Hötorget n:r 6, hörnet af Holländaregatan. 10%

HUSMÖDRA
Look here!
Ett godt oförfalskad Kaffé torde säkrast erhållas i Kaffe- och Teimporthandeln
38 Drottninggatan 38
Allm. Telefon 44 59. [629]

40 Drottninggatan 40

Utställning af

På dessa i Sverige o. utlandet patenterade o. prisbelönda Stickmaskiner kan man efter 2 à 3 veckors öfning tillverka nästan allt hvad af ylle eller bomull behöfves i hemmet.

Se vidare annonsen i Idun den 1 och 8 februari d. å.

J. G. Hammars Lampkök.

Stor värmeförmåga. Brinna luktfritt. Brilljant belysning.

Pris: enkla med en veke 4 à 6 kr., extra solida 8 kr., med två vekar 12 kr. och med tre vekar 18 kr.

Fullkomlig belägenhet garanteras hvarje köpare. [226]
J. G. HAMMAR,
30 Malmstämådgatan

Marsala

från den förnämsta firman i Palermo à 1 kr. 25 öre per butelj.

Vid kontant köp af minst 6 but lemnas 20 proc. rabatt.

Leffler & Co.

Hötorget 6, hörn. af Holländargatan. [492]

H. SACKMANN
53 Drottninggatan 53

Stockholm

Priskuranter gratis.

Tjåders Fröhandel

Makarts-Buketter

1 St. Nygråtan - Oxtorssgatan 7
Återförsäljare rabatt. [981]

Alla fördelar framför andra sorter!

Allmänt erkänt bästa

Snörlif "La Gracieuse",

såväl i höga som låga former, finnes endast att erhålla hos

Henric Labatt,

Kongl. Hofleverantör,

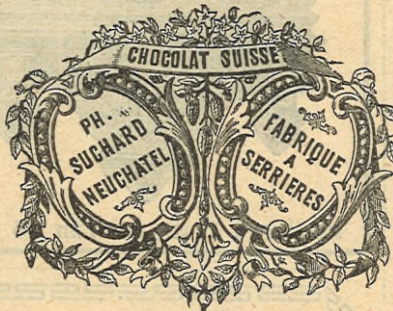
27 Drottninggatan 27

Stockholm.

Obs. Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller decimaltum. [71]

SUCHARD.

18 Guld- och Silfvermedaljer. Suchard's Chocolat.

Fabriksmärke.

Guldmedalj vid Verldsutställningen i Paris 1889.

Erkänd utmärkt kvalitet.

Samtliga Suchard's Chocolader äro garanterade ren Cacao och socker utan tillsats.

Suchard's Praliner, Gianduja, Noisettes, Nougatines och andra dessertchocolader rekommenderas.

Suchard's Cacaopulver,

Cacao Soluble, ett rent lösligt pulver i bleckburkar på $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{8}$ kilo, är drygt, välsmakande och närande. Af Suchard's Cacaopulver får man 100 koppar på $\frac{1}{2}$ kilo. [21]

Extra 1:ma qualité

nyppestråd

i alla finlekar, hvaraf profver på begäran sändas.

K. M. LUNDBERGS

Bosättningsmagasin

7 Storkyrkobrinken 7

Stockholm. [257]

I alla boklädor: Det passar sig inte. Handledning i god ton för att undvika missstag i dräkt, uttrycksätt och uppförande. Klotband 1 kr. Förlag af R. Blædel & Co., Qvinnans Lycka. En gåfva på lefnadsvägen af Anny Wothe. Häft. 80 öre; klotband 1 kr. 25 öre. [174]